

"Ni cops que facin mal, ni paraules que fereixin."

Una ullada a la violència domèstica

Treball de Recerca de 2n de batxillerat

"Ni cops que facin mal, ni parades que ferixin."

"Ni cops que facin mal, ni paraules que fereixin."

"Ni cops que facin mal, ni paraules que fereixin."

-Una ullada a la violència domèstica-

Treball de Recerca de 2n de batxillerat

Curs 2015-2016

El meu treball de recerca, titulat: "Ni cops que facin mal, ni paraules que fereixin –Una ullada a la violència domèstica–", per desgràcia un tema que en l'actualitat veiem quasi cada dia als mitjans de comunicació. Por, menyspreu, violència, submissió, famílies desestructurades... En definitiu sentiment i situacions que no haurien de tenir lloc a la societat en ple s. XXI.

L'any 2015, generalment en el seu estiu, ens deixa una estadística desastrosa, amb 56 víctimes mortals de la violència, tant domèstica com de gènere.

Aquest treball és en memòria de totes les víctimes de la violència domèstica, d'ànim perquè aquesta situació es denunciï. Dono les gràcies a totes les persones que hi han col·laborat en aquest treball i especialment Maria per facilitar-me la seva entrevista, i al meu tutor del treball.

Pròleg

A escala planetària un dels desafiaments que van afrontant els professionals i les institucions que tenen a veure amb el benestar de l'home i amb la seva qualitat de vida, són les creixents manifestacions de la violència domèstica o intrafamiliar, situacions la qual els més desvalguts són les dones, els ancians, els discapacitats i els nens.

És per això que un dels més greus problemes socials amb els quals actualment s'enfronta la societat contemporània és aquest fenomen esmentat anteriorment, el de la violència domèstica, que en els últims anys ha experimentat un desenvolupament espectacular, potser perquè la crisi social i laboral afecta la família o potser perquè la violència es denuncia i sorgeix a l'exterior, o potser es tracta d'ambdues qüestions. Sigui quina sigui la causa, trobem que la violència domèstica està cobrant una virulència inusitada en la nostra societat, fins al punt que pot considerar-se un mal endèmic.

Darrerament, rar és el dia en què no apareix en els mitjans de comunicació algun cas greu de violència domèstica, en molts casos amb resultat de mort, situació que porta a la societat a la indignació i a la perplexitat, però, encara avui, en molts casos hi ha un pacte de silenci entre familiars i l'entorn veïnal o d'amistats, amb el pretext que el que passa a l'interior de la llar és un assumpte privat.

És freqüent, doncs, que en la pràctica quotidiana del treball social ens enfrontem a aquestes situacions, en alguns casos, obertament denunciades per les dones, en altres casos, tristament, la majoria, ocultades com a part dels "secrets" de la família. En qualsevol cas, és evident que fa falta de contribucions rigoroses que orientin la pràctica del tractament d'aquestes situacions.

“La violencia no es fuerza sino debilidad, nunca podrá crear cosa alguna, solamente la destruirá”

- Benedetto Croce -

[Title]

Índex

Recerca Bibliogràfica (part teòrica)

1	Introducció	8
1.1	Presentació del treball	8
1.2	Motivació i inquietuds	9
1.3	Hipòtesis	9
2	Objectius del treball	10
3	Fonamentació	11
3.1	Cronologia del problema	11
3.2	La repercussió mediàtica i l'opinió pública	11
3.3	La conscienciació de la societat	12
3.4	Normes en l'Estat Espanyol	13
4	Definicions del concepte de violència domèstica	15
5	Concepte de violència domèstica i tipologia	17
5.1	Concepte de violència domèstica	17
5.2	Tipologia	17
5.3	Violència de gènere i violència domèstica	25
6	Característiques de la violència domèstica	27
7	Causas de la violència domèstica	28
7.1	Factors de vulnerabilitat	30
8	Conseqüències de la violència domèstica	32
8.1	Conseqüències del maltractament per a la dona	32
8.2	Conseqüències sobre els fills com a testimonis	33
8.3	Conseqüències per a l'agressor	34
8.4	Nivells de gravetat del maltractament	34
9	Perfils	36
9.1	Perfil del maltractador	36
9.2	Perfil de la víctima	38
10	El cicle de la violència	39
11	Trets del fenomen	42
11.1	La desigualtat derivada del desequilibri social	42
11.2	L' invisibilitat social	43
11.3	El mecanisme de control i de càstig	43
11.4	El sentit de culpa	44
11.5	Una relació sense sortida	45
12	Mites i realitats	47

13	Trencar el silenci, demanar ajuda	50
13.1	Quan és el moment de demanar ajuda?	50
13.2	Ajudes socials per les víctimes	51
13.3	Serveis telefònics	51
13.4	Què és el primer que ha de fer una Víctima?	52
13.5	ONG, associacions i entitats d'ajuda	53
14	Les polítiques públiques contra la violència	55
14.1	Tractats internacionals i pronunciaments de la Unió Europea	55
15	Marc legislatiu	56
15.1	Normes jurídiques	56
16	La Llei Orgànica 1/2004 de 28 de desembre de 2004, de Mesures de Protecció Integral	58
16.1	Els principis fonamentals	59
16.2	Integritat	59
17	Estudi i anàlisi de la situació	60
17.1	A l'Estat Espanyol	61
17.2	Dades estadístiques de Catalunya	62
17.2.1	Violència masclista en l'àmbit familiar	62
17.2.2	Violència domèstica en els menors	63
17.2.3	Violència domèstica en la gent gran	64
18	La veu dels partits polítics de l'Estat Espanyol	66
19	I Uildecona, què fa al respecte?	68
19.1	Intervenció de la Policia Local	68
19.2	Intervenció dels Serveis Social	69
19.3	Intervenció del CAP, serveis sanitaris	71
19.4	Intervenció de L'escola Ramon i Cajal i de l'Institut Manuel Sales i Ferrer	72

Treball de camp (part pràctica)

1.	Un testimoni dels milers que hi ha, el cas de la mare de Maria	75
1.2.	Introducció a la entrevista	75
1.2.	Presentació de <i>Maria</i> i de la seva mare.	77
1.3.	Motivació	78
1.4.	Objectius	78
1.5.	Forma de contacte	78
1.6.	Data de l'entrevista	78
1.7.	Valoració de l'entrevista	79
2.	No dubtis en trencar el silenci, ningú ho pot fer sense tu, díptic de prevenció i actuació.	81
2.1.	Introducció	81
2.2.	Motivació	81
2.3.	Objectius	81
2.4.	Plantilla del díptic	81
2.5.	Valoració	83
3.	Mites i realitats, enquesta qualitativa als alumnes de batxillerat	85

3.1.	Introducció	85
3.2.	Motivació	86
3.3.	Objectius	86
3.4.	Transcripció de les enquestes	86
3.5.	Plantilla de l'enquesta qualitativa	87
3.6.	Valoració	88

Conclusió

1.	Conclusió del treball	94
1.1.	Resposta a les preguntes i/o hipòtesis	94
1.2.	Què he après?	96
1.3.	Què m'ha agradat més/menys?	98
1.4.	Si tornés a començar...	98
1.5.	Quines coses ens han quedat pendents?	98

Bibliografia

1.	Fonts i bibliografia	99
-----------	-----------------------------	----

Annexos

Entrevista a Maria
Enquestes qualitatives dels alumnes de batxillerat

"Ni cops que facin mal, ni parrules que fereixin."

"Ni cops que facin mal, ni parades que ferixin."

The background of the slide is a repeating purple damask pattern. The pattern consists of intricate, symmetrical floral and foliate motifs, including acanthus leaves and scrolls, rendered in a lighter shade of purple against a darker purple background. The overall effect is a classic, ornate texture.

Recerca Bibliogràfica

(part teòrica)

1 Introducció

Sincerament el tema del treball de recerca no el tenia gens clar, però finalment vaig decidir-me per la violència domèstica per diferents motius, l'augment dels delictes amb relació a aquest tipus de violència fou un dels motius principals.

El següent treball constarà de dues diferents apartats:

- La part teòrica
- La part pràctica

Aquest treball és la meua forma de denunciar la violència domèstica i intentar que tots els col·lectius tant de dones com d' homes, així com la joventut que seran adults en un futur, no hagin de patir mai, ni facin patir mai, una situació com les que ara explicaré.

També és un petit crit perquè el govern i tots els estaments públics s'impliquin una mica més a ajudar a resoldre aquesta lacra que pateix actualment la societat.

Notes:

Al llarg del treball, per tal de facilitar la comprensió del contingut, aniré anotant les paraules que he considerat necessari fer-ne una ressenya sobre la seva definició, això ho faré mitjançant notes de peu. Totes les imatges incloses en el treball aniran amb un peu indicant la font d' on s'han extret, per tal de respectar els drets d'autor i facilitar la recerca de les imatges, si es precís.

1.1 Presentació del treball

La violència domèstica existeix des de temps remots i les conductes violentes exercides cap als seus membres culturalment més febles ha estat, fins fa poc, una conducta socialment acceptable. És a mitjans del segle XX que aquest tema es comença a qüestionar, a desnaturalitzar i s'inicia el desenvolupament d'investigacions que van posar en relleu el fort impacte social del mateix.

Aquesta violència està associada a altres formes de violències, com l'estructural, la institucional i social. En les seves diferents expressions, està vinculada a l'autoritarisme, a valors ja models particulars relacionats amb la criança i la socialització, a la discriminació, als drets humans i a les relacions de gènere. A més, té relació amb l'increment estadístic mundial de la maternitat adolescent i finalment, en el que als sectors socials menys afavorits respecta, a la reproducció del cicle de la pobresa.

1.2 Motivació i inquietuds

El meu propòsit quan vaig començar el treball era conèixer una aquesta gran veritat que ha estat sempre present en totes les societats, i que s'ha produït al llarg de la història. Un tema que preocupa i que només una part de la societat n'és conscient, es tracta de la violència domèstica. Davant d'aquesta problemàtica, volia conscienciar a tot lector d'aquest treball i a la societat en general sobre la complexitat d'aquesta violència, ja que es tracta d'un tema d'actualitat que és present en tots els països, en totes les cultures, en tots els nivells socials... però que tot i això no se li dóna la suficient importància que li pertoca. La preocupació per garantir la igualtat d'oportunitats entre sexes i eliminar les discriminacions que afecten les dones no és una novetat dels últims anys, sinó que és una lluita amb una llarga història.

També vull destacar i concretar que el motiu pel qual he decidit realitzar aquest treball és perquè la societat en la qual vivim opino que hauria de prendre un paper més actiu a l'hora de vetllar pels interessos de tots, ja que tots hauríem de pretendre aconseguir un món més igualitari, respectant els drets humans de cada persona, i just, analitzant més a fons les lleis sobre aquesta violència i si cal; ser més estrictes a l'hora de jutjar al maltractador.

1.3 Hipòtesis

Les motivacions per fer el treball em porten a plantejar les següents hipòtesis:

- És la infància una etapa de la vida clau per a què una persona, sigui o no en un futur un/a maltractador/a? Com influeix aquesta infància sobre el comportament de l'agressor? Per tant, podríem dir que la violència domèstica es transmet als fills? És un fenomen transgeneracional?
- Com afecten les diferències ideològiques en el concepte de violència domèstica? Quines són les creences que la societat patriarcal ha ideat per tal de justificar aquesta violència? La societat, està prou conscient del què és maltractament i de la falsedat d'aquestes creences, o encara hi ha gen que se les creu?
- Ulldecona que fa per ajudar a les víctimes d'aquesta violència, o de qualsevol altre violència? És suficient aquesta ajuda? O bé, és insuficient i s'hauria de contribuir més a eradicar aquest fenomen?

2 Objectius del treball

L'objectiu principal d'aquest treball és aconseguir crear un document global que inclogui una visió conceptual i a la vegada generalitzada de les situacions de maltractament domèstic, donar diferents definicions sobre aquesta violència, causes, característiques, alguns trets característics, donar a conèixer el fenomen de la violència domèstica, en especial contra la dona, fent especial èmfasi en els maltractaments exercits per part de la seva parella, comprendre les raons d'aquest fenomen i desterrar les creences errònies que existeixen sobre la violència contra les dones en l'àmbit domèstic.

Amb la intenció de fer un treball que ajudi a saber com poder detectar si una de les persones que viu al nostre voltant, properes o no tant a nosaltres i a la nostra vida, és susceptible de desenvolupar actituds pròpies d'un maltractador i, de donar-se'ns el fet de trobar-nos en una situació com aquesta, saber com actuar i què es pot fer per eradicar-ho, gràcies a les característiques que presenten les víctimes d'aquesta violència i també del maltractador, també entrevistaré a una dona i a la seva mare que han sigut víctimes d'aquesta violència en el passat, i que viuen a Ulldecona, amb la finalitat de presentar un fet que n'hi ha entre els milers casos que últimament s'estan donant en la nostra societat. A més a més, elaboraré una guia d'actuació per a aquelles persones que presenten aquesta problemàtica a casa seva i no saben com actuar i com buscar ajuda, això ho faré mitjançant un tríptic o un díptic que pugui servir de guia per a aquestes víctimes.

La violència domèstica és una 'cadena' difícil de trencar, difícil de superar, dolorosa durant el seu procés i nociva durant el seu terme, fins i tot acabada, les seqüeles psicològiques i els danys en ocasions físiques i de salut, són inesborrables. Per aquest fet, opino que és important donar informació per a la societat, però també, principalment a totes aquelles persones que es trobin patint aquesta problemàtica i que per mitjà d'aquesta investigació es pugui donar un ampli panorama sobre institucions i organitzacions, tan locals, estatals i nacionals i fins i tot internacionals que ajudin a disminuir, o fins i tot, a acabar amb aquest problema de la violència, i així, contribuir a la disminució d'aquest mal latent.

És per això que una de les meves principals finalitats amb aquest treball és ajudar a aquelles persones que sofreixin aquesta violència, poder acudir i demanar ajuda, donant una guia sobre els centres, organitzacions, associacions... que estiguin disposades a obrir les portes sense perjudicis a aquestes persones i motivar-los a començar una vida nova, i sobretot, mai perdre l'esperança.

3 Fonamentació

3.1 Cronologia del problema

No sembla possible determinar amb exactitud en quin moment va començar el fenomen avui conegut amb el terme de violència domèstica o amb molts altres noms com són maltractaments, violència intrafamiliar o fins i tot terrorisme domèstic. El rellevant és, en definitiva, que tots ells designen una mateixa realitat en la societat espanyola; l'existència d'un comportament violent en l'àmbit familiar exercit sobre la dona, els fills -propis, del cònjuge o convivent- i, de vegades, també sobre els ascendents, i que, tal com demostren les estadístiques més recents, es tracta d'un fet tan generalitzat que pot considerar-se, com ja he apuntat, un veritable fenomen, una xacra profundament connectada als disvalors morals de la nostra societat.

No obstant això, es podria dir que la conducta que descriuen aquests termes no té un moment inicial o d'aparició. Més aviat sembla que es tracta d'un comportament que ha existit històricament des de temps immemorial però que ha rebut una major atenció per part dels mitjans de comunicació en la dècada dels 90 (precisament és en 1989 quan es contempla per primera vegada en el Codi Penal com a delictes autònoms) i, especialment, en aquests últims anys.

Per tant el que sí que podria intentar determinar és en quin moment es produeix l'allau informativa que fins avui es perllonga i quina repercussió ha tingut aquest fet.

3.2 La repercussió mediàtica i l'opinió pública

Qualsevol que llegeixi amb una certa assiduitat la premsa podrà constatar que contínuament moren dones a mans dels seus cònjuges, excònjuges o companys sentimentals. En nombroses ocasions, per no dir gairebé sempre, la víctima havia denunciat aquest tipus de comportament amb anterioritat. També sovint veïns, familiars i amics tenien notícia de la situació en què es trobava aquesta; coneixien les amenaces, les brutals discussions i fins i tot l'existència d'altres episodis de violència que, sense arribar a causar-li la mort, havien suposat a la víctima lesions de considerable gravetat arribant a requerir

assistència medicoquirúrgica.

El tema ha generat un autèntic malestar en l'opinió pública. Després de la reforma del Codi Penal en el 95 i l'assumpció per part dels poders públics de l'assumpte com un problema amb necessitat d'urgents mesures, resulta com a mínim sorprenent, comprovar que les estadístiques, lluny de reflectir un descens del nombre de casos de violència domèstica, aprecien un increment vertiginós dels mateixos, podent gairebé parlar d'un estat d'alarma social. Els mitjans de comunicació reflecteixen que el tema no està en absolut sumit en el silenci d'altres temps, sinó que és objecte d'estudi, anàlisi i debat constant. I no només això sinó que, a més, s'han posat en pràctica diverses iniciatives, com ara l'especialització de jutjats en matèria de maltractaments.

3.3 La conscienciació de la societat

En els darrers anys s'ha produït a escala internacional un impuls important en la visió del fenomen de la violència inserit en els espais privats, de tal manera que de forma progressiva s'ha anat instaurant un escenari comú, pel que fa a Nacions Unides i la regulació europea, en el reconeixement de les conductes que afecten la integritat física, psíquica i a la dignitat de totes les persones.

S'empara el terme "espais privats" perquè tant per la naturalesa de la violència que es rebutja com per la dinàmica amb què es produeix i les persones a les quals afecta, es dona bàsicament en espais vinculats a la intimitat de la persona; a més, es dona la circumstància que es produeix en relacions bilaterals o jeràrquiques de caràcter no igualitari.

Però malgrat la privacitat que d'entrada defineix aquest tipus de violència, la incidència que el fenomen té en totes les societats -fins i tot en les més desenvolupades- ha motivat en les darreres dècades un rebuig col·lectiu en la comunitat internacional que ha anat acompanyat d'una àmplia activitat legislativa a escala internacional, comunitari, estatal i autonòmic. A banda de la recerca d'un tractament suficient i eficaç contra aquest tipus de conducta, els esforços s'han destinat també a cercar l'efectivitat real del principi d'igualtat entre dones i homes.

Va ser crucial per aquest impuls normatiu que l'Organització de Nacions Unides reconegués en la IV Conferència de Beijng¹, el 1995, que la violència contra les dones és un obstacle de cara a aconseguir

¹ **IV Conferència de Beijng:** Per a més informació sobre aquesta conferència, es disposa de: "l'informe de la Cuarta Conferencia Mundial sobre la Mujer Beijing, 4 a 15 de septiembre de 1995, Naciones Unidas"

els objectius d'igualtat, desenvolupament i pau, i que es tracta d'una qüestió de drets humans. És a partir d'aquesta trobada internacional, i com a fruit de molts anys de treball dels moviments de dones, que es defineix la violència contra les dones com una manifestació de les relacions de poder històricament desiguals entre homes i dones.

Font: Equidad.org.mx

3.4 Normes en l'Estat Espanyol

A l'Estat espanyol, els recents canvis legislatius que fan front al fenomen de la violència de gènere, juntament amb l'increment progressiu de víctimes, han posat de manifest la necessitat d'impulsar actuacions noves i coordinades des de les Administracions Públiques, que parteixin d'un coneixement profund de la realitat i de les seves diverses facetes. En els darrers temps s'han produït distints avenços pel que fa als instruments legals i jurídics existents en aquesta matèria. Concretament, la Llei Orgànica 11/2003 de 29 de setembre², la Llei Orgànica 15/2003 de 23 de novembre, i la Llei Orgànica 27/2003 de 31 de juliol³, reguladora de l'Ordre de Protecció de les víctimes de violència domèstica, han configurat el marc d'intervenció. La darrera norma aprovada ha estat la Llei Orgànica 1/2004 de 28 de desembre⁴ de mesures de protecció integral, que amplifica de forma considerable els àmbits d'actuació i proposa la dinamització de nombroses actuacions de prevenció.

Tot i l'existència de marcs normatius nacionals i internacionals que contempnen la garantia de viure sense violència i amb seguretat, nombroses dones, nens i ancians segueixen patint la violència

² Aquesta llei l'analitzarem al punt 14

³ Aquesta llei l'analitzarem al punt 14

⁴ Aquesta llei l'estudiarem al punt 15

domestica en forma quotidiana. Aquests actes constitueixen innegablement, violacions gravíssimes als seus drets humans i per tant als seus drets ciutadans posant en evidència les limitacions, tant de l'Estat com de les institucions de la societat civil, per fer respectar, protegir i promoure els mitjans adequats que garanteixin el funcionament real d'aquestes normes. I si bé, hi ha hagut avenços en les lleis, les institucions i en les concepcions ideològiques sobre aquesta problemàtica, resta un important camí per garantir una major protecció de les víctimes i dels seus drets.

4 Definicions del concepte de violència domèstica

Segons la pàgina web Wikipedia: *"La violència domèstica o violència intrafamiliar és un concepte utilitzat per referir-se a «la violència exercida en el terreny de la convivència familiar o assimilada, per part d'un dels membres contra altres, contra algun dels altres o contra tots ells». Comprèn tots aquells actes violents, des de l'ocupació de la força física, fins la fustigació⁵, assetjament o la intimidació, que es produeixen en el si d'una llar i que perpetra, almenys, un membre de la família contra algun altre familiar.*

La OMS defineix la violència domestica com a: *"L'ús intencional de la força física o el poder contra un mateix, cap a una altra persona, grups o comunitats i que té com a conseqüències probables lesions físiques, danys psicològics, alteracions del desenvolupament, abandonament i fins i tot la mort. "*

L' Institut Nacional d'Estadística la defineix com a: *" tot acte de violència física o psicològica exercit tant per un home com per una dona, sobre qualsevol de les persones relacionades a l'article 173.2 del Codi Penal (descendents, ascendents, cònjuges, germans, etc.) a excepció de els casos específics de violència de gènere."*

Segons MedlinePlus aquesta violència *"és allò executat amb força o que es porta a terme contra la voluntat d'una altra persona. El comportament violent intenta imposar o obtenir alguna cosa per la força i pot ocasionar danys físics i emocionals a la víctima."*

L'Assemblea General de Nacions Unides va definir a la "Declaració sobre la eliminació de la violència contra la dona" (al 1993)⁶ la violència de gènere com *"tot acte de violència basat en la pertinença de la parella que tingui o pugui tenir com a resultat un dany o sofriment físic, sexual o psicològic, fins i tot les amenaces de tals actes, la coacció o privació arbitrària de la llibertat, tant si es produeix en la vida pública com privada"*.

Altres definicions són:

"La violència domèstica o familiar succeeix quan una persona utilitza un comportament abusiu per controlar a una parella o un altre familiar. El maltractament pot ser físic, emocional, econòmic o sexual. Pot afectar a persones de qualsevol edat, sexe, cultura o classe. Quan la violència domèstica passa contra

⁵ **Fustigació:** Acció de fustigar, assotar, fuetejar.

⁶ Per més informació sobre aquesta declaració: "Resolució de la Assemblea General 48/104 del 20 de diciembre de 1993", o bé la pagina web: <http://www.uji.es/bin/organs/ui/legisla/int/7-r48-104.pdf>

un nen, se la coneix com a maltractament infantil."

"Violència Domèstica pot ser definida com l'abús físic, sexual o emocional que passa en una casa o per un membre familiar a un altre."

Per tant, podem dir que no existeix una definició universalment acceptada de la violència. Alguns activistes del sector dels drets humans prefereixen una definició àmplia que inclogui les "violències estructurals", que comprenen la pobresa i la desigualtat en les possibilitats d'accés a la salut i a l'educació. Altres defensen una definició amb límits més estrets, per tal que no es perdi la incivilitat descriptiva del terme.

Sigui com sigui, tots reconeixen la necessitat de crear definicions específiques capaces de funcionar adequadament perquè la investigació i el monitoratge adquireixin més especificitat i un major camp d'aplicació en una dimensió transcultural.

Així doncs, la violència domestica la podem definir com a les agressions físiques, sexuals, psicològiques o d'altra índole per part d'un familiar o d'alguna persona, que causen danys físics i psíquics i vulneren la llibertat de l'altra persona. La violència va associada quasi sempre l'ús de la força ,és una forma d'exercir poder i necessàriament implica l'existència d'una persona que es troba en posició superior respecte a l'altra: pares - fills, homes - dones, mestre – alumne...

Al cap del temps, la violència es converteix en l'única forma de relacionar-se amb la resta i d'aconseguir els mateixos objectius.

Sobretot, cal no oblidar que aquesta violència suposa un atemptat contra la dignitat de la persona i un detriment dels béns protegits legalment: integritat física, honor, llibertat i seguretat personal o llibertat sexual.

Font: Amandine Verplaetse, Bèlgica (Él la iba a festejar en su día). FLICKR

5 Concepte de violència domèstica i tipologia

5.1 Concepte de violència domèstica

Com hem vist anteriorment, la violència domèstica es defineix com els maltractaments o agressions físiques, psicològiques o sexuals, infligides per persones del medi familiar i dirigida generalment als membres més vulnerables de la mateixa: nens, dones i la gent gran.

Per tant, el terme de violència domèstica fa referència a qualsevol forma d'abús, sigui físic, psicològic o sexual, que té lloc en la relació entre els membres d'una família. Com tot abús, implica un desequilibri de poder, i és exercit des del més fort cap al més dèbil amb la finalitat última d'exercir un control sobre la relació. Tradicionalment, en la nostra societat, dins l'estructura familiar jeràrquica actualment predominant, els dos principals eixos de desequilibri els han constituït el gènere i l'edat, sent les dones, els nens i la gent gran les principals víctimes de la violència dins de la família.

No obstant això, delimitar què és violència és complicat per diversos motius com:

- Les possibles dificultats de les víctimes per descriure o identificar els abusos, quan aquests no cauen dins de la definició estereotipada de maltractament.
- La relació de maltractament crea un context que desdibuixa les distincions entre perjudicial i inofensiu, i la víctima minimitza o justifica la violència per preservar altres aspectes de la relació.

5.2 Tipologia

Intentar abraçar el maltractament per cadascuna de les classificacions que ens podríem trobar, seria una tasca tan desitjable com poc realista, donada l'extensió del tema. El maltractament es pot classificar de moltes maneres diferents i per això la part teòrica d'aquest treball se centrarà en l'anàlisi més detallada del que seria la variant de maltractament més íntima i privada que és el maltractament dins la llar o violència domèstica (la violència que s'infringeix únicament i exclusivament dins els dominis de la mateixa llar) així doncs els tipus de maltractament en la llar poden ser:

❖ Violència contra l'home en la parella:

Es refereix a aquelles accions violentes en què el rol d'agressor el pren la dona. Aquesta violència presenta diferents facetes, que van des del sexisme invers fins al menyspreu i discriminació. Actualment només se sol parlar de la violència en què la dona és la víctima, tot i així hi ha

nombrosos casos de violència en què les víctimes són homes, que mai acaben de fer sortir el seu cas a la llum per por al ridícul (per tant, per vergonya) o per por a la reacció violenta de la cònjuge.

❖ Violència contra la dona en la parella

Aquest és el maltractament que s'infringeix a la dona per part del seu marit (company o parella).

- Violència física:

És la més coneguda i pot ser percebuda objectivament per altres persones, ja que habitualment deixa rastres externs perceptibles per la resta de la gent. Aquest tipus inclou tota acció que provoqui lesions i/o danys físics i que es realitzi premeditadament. Són un exemple les empentes, els cops amb objectes, les cremades i puntades de peu, que poden arribar a provocar fractures, hematomes, ferides, talls, lesions d'òrgans interns o lesions irreversibles, etc.

Font: Gisèle Schibler, Suecia (Herir a las mujeres no es un deporte). FLICKR

- Violència psicològica:

Tota conducta que estigui orientada a la desvaloració d'una altra persona, i normalment aquest tipus de violència està afiliada amb algun altre tipus de violència. Implica la manipulació de la víctima que se sent indefensa, la dominació per part de l'agressor i fins i tot la culpa per part de la mateixa víctima. A més a més també s'hi podria incloure el control de les activitats que pot realitzar la persona maltractada per part del maltractador així com les relacions a la feina o els mitjans de subsistència. Serien maltractament psicològic les amenaces, les humiliacions, els insults, el menyspreu, la culpabilització, la indiferència davant les opinions, la feina, les necessitat i/o les activitats realitzades per la dona, etc.

- Violència sexual: S'exerceix amb pressions tant físiques com psíquiques que pretenen imposar qualsevol contacte sexual no desitjat mitjançant tres mètodes diferents;

- L'amenaça tant implícita com explícita d'agredir o forçar a la dona si no accedeix als desitjos de la parella.
- Pressió social. La dona ha de complir les expectatives que s'esperen del rol del seu gènere perquè és el seu deure com a dona.
- Diferents tipus d'amenaques com infidelitats, retirada del poder econòmic o fins i tot l'abandonament.

Font: Tumblr

És molt habitual que s'imposin aquests mètodes com a mesures tant de reconciliació com de mostra de càstigs. Es distingeix de la violència física perquè a més de malbaratar la llibertat física també malbarata la llibertat sexual de la dona.

- Violència social: En aquest tipus de violència l'agressor intenta evitar tot possible contacte a la víctima amb la societat que l'envolta (amics, familiars, companys de feina...) de manera que quedi aïllada i desprotegida per no tenir suports moralment forts al seu voltant.
- Violència econòmica: Pretén evitar que la víctima pugui accedir als diners, de manera que queda desvalguda i sense recursos. El maltractador s'apropia dels diners de la víctima o impedeix que aquesta treballi.

Fint: Elsa Nielsen, Islandia (Por favor no nos traten como basura). FLICKR

❖ El maltractament infantil:

- Per acció:

• Maltractament físic:

Qualsevol acció no accidental per part dels pares o cuidadors que provoquen un perjudici físic al menor. Podrien ser cremades, empentes, bufetades, etc. A vegades, encara que el pare o adult a càrrec no pretén fer mal al nen, també s'interpreta com a maltractament l'aparició de qualsevol lesió física que es produeixi per la pràctica d'algun tipus de càstig inapropiat per l'edat del nen.

Nota: A diferència del maltractament físic, el càstig físic es defineix per l'ús de la força física amb la intenció de provocar mal al menor però sense lesionar-lo, amb el propòsit de controlar o corregir una conducta.

Font: Luis Louro, Chica joven asustado con la mano de un hombre adulto que cubre la boca. 123RF

• Maltractament psicològic:

Es refereix a provocar el mal en àrees afectives o intel·lectuals del nen afectant la seva autoestima mitjançant paraules o accions, insults, humiliacions, burles o degradacions de la integritat de l'infant. Per tant és l'acció que produeix un mal mental o emocional al nen causant-li perturbacions suficients per afectar la seva dignitat, alterar el seu benestar o fins i tot perjudicar la seva salut.

- Abús sexual:

Qualsevol classe de contacte sexual amb un nen per part d'un familiar o un tutor adult amb l'objectiu de tenir excitació i/o gratificació sexual per l'adult. L'abús es pot fer de diverses maneres com l'excitació sexual, els tocaments, l'estupre⁷, el segrest, el rufianisme o la violació encara que tots són fatals pel nen i les seqüeles que arrossegirà al llarg de la seva vida.

- Abús fetal:

Es dona quan la futura mare ingereix, deliberadament, alcohol o altres drogues estant el fetus al seu ventre. Producte d'això, el nen neix amb problemes, malformacions, o fins i tot amb dependència a aquestes drogues.

- Per omissió:

- Abandonament físic:

Defugir o dilatar l'atenció de problemes de salut, fer fora de casa a un menor d'edat, no realitzar la denuncia o no preocupar-se del fet que el menor que ha desaparegut torni a casa o deixar al menor sol a casa a càrrec d'altres menors serien exemples de casos d'abandonament o negligència física.

- Negligència educativa:

No inscriure al menor en els nivells d'educació obligatoris per cada província o no fer el necessari per proveir l'atenció a les necessitats d'educació especial.

violencia doméstica, 123RF.el abuso de los niños como una foto símbolo. abuso infantil y la violencia doméstica

⁷ **Estupre:** Delicte consistent a efectuar un coit amb una menor en edat núbil mitjançant engany o prevalent-se d'una situació de necessitat o de submissió d'aquesta.

❖ Maltractament a la gent gran:

- Abús físic:

Consisteix en la utilització de la força física contra la víctima, a la qual pot provocar-li ferides corporals, dolor físic o un deteriorament en la seva salut.

Es considera abús físic l'ús inadequat de fàrmacs, les restriccions mitjançant mesures no adequades, els càstigs físics de qualsevol tipus, l'alimentació forçada o fins i tot la privació d'ingerir aliments sòlids o líquids.

Font: What does it take to get people talking about domestic violence ?, Pin it.

- Abús psicològic:

Es tracta de provocar dolor, terror, pànic o ansietat mitjançant actes verbals o no verbals com les amenaces, instigacions, intimidacions, humiliacions o insults. Tot i que s'ha de tenir en compte que és molt difícil detectar-lo perquè generalment passa molt desapercebut a causa de la seva gran càrrega de subjectivitat que comporten els símptomes d'aquest, encara que poder ser summament greus.

- Abús sexual:

Es produeix quan hi ha un contacte sexual amb una persona major de 70 anys sense tenir el consentiment d'aquest. Els atemptats contra la llibertat sexual d'aquesta com els tocaments o fins i tot la pornografia. Podrien ser abús sexual la violació, la sodomia, la nuesa forçada, la fotografia sexual explícita...

- Explotació financera o abús econòmic:
Utilització abusiva o il·legal dels béns i/o immobles en què la propietat és de la persona gran. Hi ha molts casos de gent gran objecte d'aquest tipus d'explotació mitjançant pràctiques de vendes fraudulentament, estafes, conjunturals, manipulació de documents per a fins totalment aliens a la voluntat d'aquestes persones (subhastes i altres).

- Negligència:
Aquesta metodologia de maltractament tracta d'un comportament nociu, intencionat o no, per part d'una persona obligada a cuidar un ancià. Es tracta del rebuig o prohibició de les necessitats bàsiques de la vida com l'aigua, el menjar, la roba, l'habitatge, la medicació necessària, la seguretat i la higiene personal, etc. La negligència pot ser tant activa com passiva; l'activa està referida a la manca d'ajudes bàsiques per part del cuidador de forma conscient, en canvi la passiva tracta de l'oblit i/o l'abandonament.

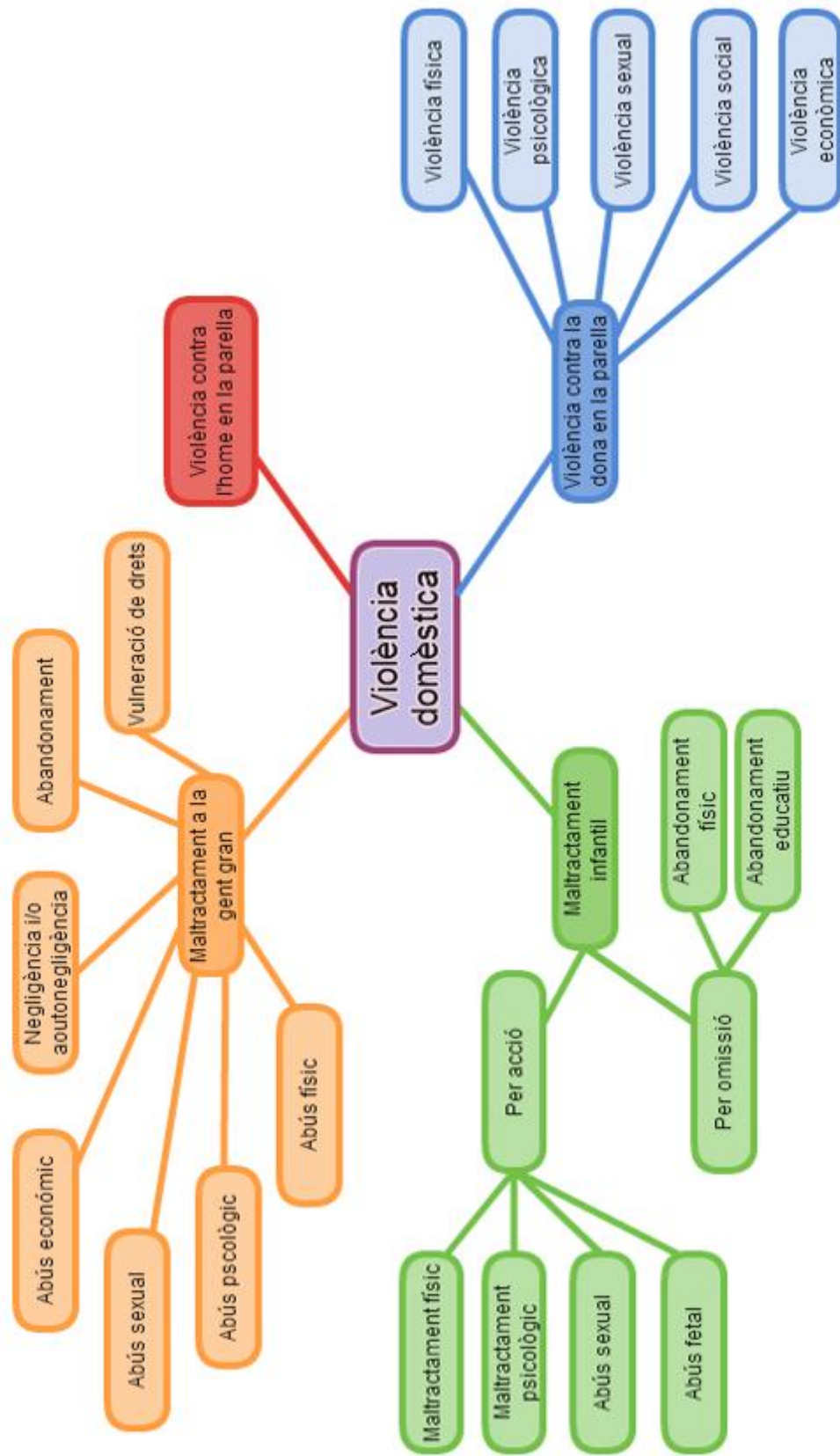
- L'autonegligència:
És el comportament d'un ancià que amenaça la seva pròpia vida o la seva salut. S'exclouen d'aquest tipus de maltractament els ancians competents (amb plena capacitat mental) que decideixen lliurement i amb uns arguments sòlids cometre actes que facin perillar la seva salut. Existeix un debat obert sobre si realment és maltractament aquell que no el provoca una persona externa, és a dir, si és realment vàlid l'automaltractament.

- Abandonament:
Es tracta de l'abandonament de l'atenció i les ajudes d'un cuidador a la persona gran a la qual cuida.

- Vulneració dels drets: Consisteix en la prohibició, agressió i no reconeixement dels drets fonamentals tals com la dignitat i el respecte, la intimitat i la confidencialitat, la participació, la llibertat d'acció i elecció i el dret a ser cuidat.

Per poder resumir tot aquesta tipologia dels tipus de maltractament en la llar, he elaborat aquest esquema:

5.3 Violència de gènere i violència domèstica

Dins de l'àmbit del concepte de violència n'hi ha molts tipus de maltractament i per aquest fet a vegades es confon la violència de gènere (VG) amb la violència domèstica (VD).

Per això he elaborat una taula per poder diferenciar ambdues violències:

Diferència	Violència domèstica	Violència de gènere
Subjecte actiu	Qualsevol persona integrant d'un nucli familiar	Home, marit, parella Exhome, exmarit, exparella
Subjecte passiu	Qualsevol persona integrant del mateix nucli familiar que l'agressor. (recollides en el 173.2)	Dona, dona, parella exdona, exdona, exparella tot sense haver existit convivència.
Temps	Habitualitat d'accions (diverses accions durant cert temps). Nota: en certs casos si es reconeix la VD davant un acte singular. En casos de l'153.2	No requereix habitualitat. Una sola acció és suficient per considerar-se violència de gènere.
Bé jurídic protegit	Integritat moral de les víctimes. A més d'ambient familiar normal, pacífic i de convivència	Béns jurídics – personals fonamentals de la dona. (vida, integritat física, moral, etc)
Autonomia jurídica	Delicte que presumeix de autònom i específic. Art 173.2 i 153.2	No presumeix d'autonomia. Es basa en conductes ja tipificades com delictes. Excepte el 153.1 i el 148.4 que es qualifica com VG específica.

Incorporació doctrinal	Data de 1989, a l'antic codi penal (art 425)	Data del 2004, amb la implantació de la nova Llei. 1/2004
-------------------------------	--	---

Qualificació penal	El legislador ha volgut atorgar major protecció als béns jurídics personals dels subjectes passius de la VD i la VG qualificant gairebé totes les conductes com a delictes encara siguin aquestes constitutives de falta (620) per la seva poca gravetat.	
---------------------------	---	--

Així doncs, hem de diferenciar entre la violència domèstica i la violència de gènere. La primera és la que es produeix en el nucli familiar i entre persones que conviuen (excepte en relacions anàlogues a la sentimental). Per exemple la baralla entre dos germans que conviuen sempre serà penada de manera més greu si conviuen que si no ho fan. La segona, és la que té per objecte la protecció de la dona que ha estat víctima del seu marit o parella estable, hi hagi o no convivència i on consta que amb aquesta agressió es manifesta l'exercici de superioritat o de poder de l'home sobre la dona.

Així com, actualment, podem escoltar en els mitjans de comunicació com usen els dos termes per a una mateixa situació de violència. No obstant això, com hem dit anteriorment, violència de gènere és aquella violència que s'exerceix contra la dona pel fet de ser dona, i violència domèstica, és la que s'exerceix sobre qualsevol membre del nucli familiar.

A causa de la crisi econòmica, moltes persones decideixen llogar habitacions i compartir pis, si es produís una agressió entre persones que estan convivint pel simple fet de compartir despeses, no es consideraria violència domèstica. Igual que no s'entén per violència de gènere, aquella que és exercida entre persones que es veuen de manera esporàdica. S'exigeix que la relació sigui estable, que hi hagi una permanència, per ser considerada violència de gènere.

Recordar, que l'estatut de víctima també pot ser reconegut per als descendents com a víctimes indirectes de la violència de gènere exercida sobre les seves ascendents. Això últim pot incidir en qüestions tan importants com la pàtria potestat, la custòdia, les mesures a adoptar en la separació o divorci, règim de visites, entre d'altres, dels descendents respectes a l'agressor.

6 Característiques de la violència domèstica

Podríem dir que la característica essencial en un cas de violència domèstica és l'existència d'una estreta relació de dependència entre víctima i agressor que fa que la víctima estigui en ella tot i ser maltractada durant llargs períodes de temps. Es produeix, doncs, una vulnerabilitat i indefensió per part de la víctima i un control intencionat de dominació impune de l'agressor.

Les característiques principals de la violència domèstica serien les següents:

Començament precoç: es dona de forma subtil des del començament de la relació i durant les primeres relacions de parella on hi ha menys experiència emocional i afectiva.

Ocultació de la violència: la persona que pateix maltractaments tendeix a no explicar-ho a ningú, s'aïlla socialment. Tot aquest comportament ve marcat encara per la incidència de determinats estereotips socials en què aquest problema esdevé com a privat i no públic.

Cronicitat: la víctima pot trobar-se durant molts anys, a vegades més de 10 anys, en aquesta situació d'abús. Les causes per restar en aquesta situació poden ser diverses com ara:

- **Econòmiques** ja que normalment moltes d'elles depenen de l'agressor econòmicament i les feines que realitzen són de tipus precari.
- **Socials**, vénen marcades per l'aïllament i la vergonya de la víctima. No s'ha d'oblidar que moltes dones tenen al càrrec seu fills i això fa que es generi sentiment de culpabilitat vers el pare i al mateix temps por de no poder-los mantenir o que els hi preguin.
- **Psicològiques**, són de diferents tipus i moltes són conseqüència de l'anul·lació de la personalitat de la víctima com per exemple: la baixa autoestima, depressió, insomni...
- **Por al futur**, això es dona quan una persona fa temps que pateix una situació d'abús, al final ella la percep com a "normal" i la viu amb certa acceptació. Quan alguna cosa fa veure a la víctima que necessita un canvi això la terroritza, és la por a aquest canvi i sobretot a la incertesa o desconfiança en el seu futur.(relacionat amb el punt que tracta sobre els elements perpetuadors del maltractament).

7 Causes de la violència domèstica

L'etiologia de la violència domèstica és complexa i multifactorial: les actituds socioculturals (desigualtats de gènere), condicions socials, relacions conjugals, conflictes familiars i els aspectes biogràfics com personalitat, història d'abusos i de violència en la família d'origen s'han relacionat amb l'aparició de violència domèstica.

Algunes situacions ancorades en la tradició i la cultura de moltes societats durant segles s'han relacionat amb la violència específica contra la dona: les relacions de submissió i dependència de la dona respecte a l'home, la justificació de la violència masculina i la seva tolerància per la societat i fins i tot per la dona, els estereotips sexuals i el rol limitat assignat a la dona a nivell social expliquen en part la violència infligida a la dona.

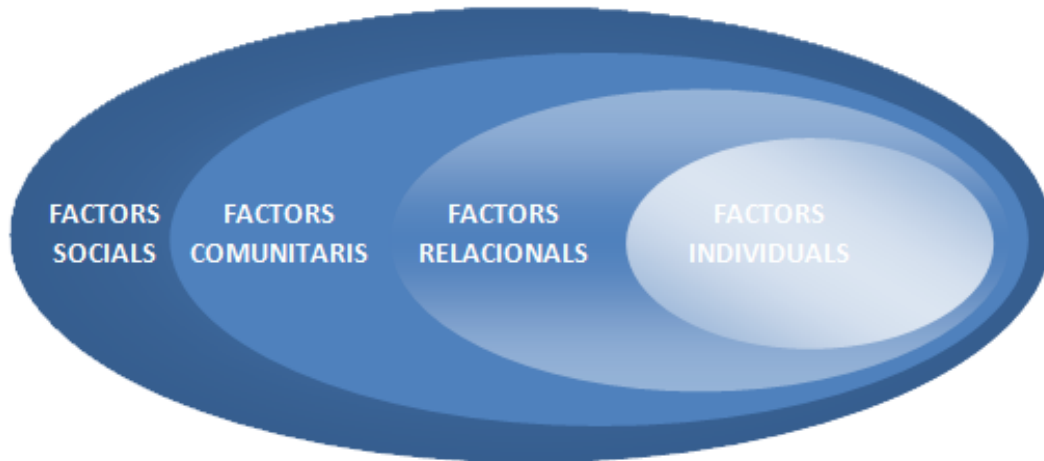
La violència ha estat i és utilitzada com un instrument de poder i domini del fort davant del feble, de l'adult davant del nen, de l'home enfront de la dona a través dels temps.

Així doncs, la violència domèstica és fruit de la consolidació d'un sistema de poder i de relacions socials erroni basats en el domini de l'home sobre la dona. S'estableix una dinàmica de relació de desigualtat entre l'agressor i la víctima que perpetua la subordinació d'aquesta. Es dona en tots els països, en qualsevol grup d'edat i en tots els estaments socials i nivells culturals, de manera que no es pot establir una població diana en la qual desenvolupar activitats de prevenció, ni establir perfils de risc per a la detecció precoç.

La violència domèstica és el producte d'una sèrie de circumstàncies tan complexes i interrelacionades que per explicar la probabilitat que ocorrin maltractaments es van realitzar molts estudis empírics per determinar quines variables estan relacionades a la violència física i sexual contra la dona, i Heise va concloure que hi ha diversos factors de risc, va proposar l'anomenat "Modelo Ecológico"⁸, que considera la violència com un problema multicausal, intervenint en la seva gènesi factors socials, econòmics, psicològics, legals, culturals, biològics, etc.

⁸ Per a més informació sobre el "modelo ecológico" consultar el treball: Modelo Ecológico para una Vida Libre de Violencia de Género en Ciudades Seguras.

SOCIALS: normes que atorguen el control de l'home sobre la dona, acceptació de la violència per a la resolució dels conflictes, rols de gènere rígids, el valor de l'honor, la noció de masculinitat...

COMUNITARIS: pobresa, atur, formar part de grups violents, aïllament social i familiar...

RELACIONALS: conflicte de parella, control dels diners i presa de decisions exclusivament per l'home...

INDIVIDUALS : violència familiar prèvia, pares absents o rebuig del mateix , consum d'alcohol, interiorització de valors de supremacia l'home sobre la dona ...

En aquest apartat, també cal destacar a Jewkes⁹, que va considerar que els dos factors epidemiològics més importants per a l'aparició de VD (Violència domèstica) són la relació de desigual posició de la dona tant en les relacions personals com socials i l'existència d'una "cultura de la violència", que suposa l'acceptació de la violència en la resolució de conflictes.

⁹ Per més informació sobre el model de Jewkes. Article: Intimate partner violence: causes and prevention, Rachel Jewkes.

L'etiologia de la violència de parella és, doncs, complexa i multidimensional. No obstant això, es poden identificar una sèrie de factors de vulnerabilitat que incrementen la possibilitat de patir violència domèstica encara que no siguin causa directa.

En diversos estudis s'han trobat múltiples factors potencials de vulnerabilitat, però entre tots ells sobresurt el fet d'haver estat testimoni de violència familiar com el factor més clarament relacionat tant amb ser parella maltractada, en el cas de la dona, com de ser un maltractador en els homes.

7.1 Factors de vulnerabilitat

Els factors de vulnerabilitat són:

- **Edat <24 anys.** Les dones entre 16 i 24 anys amb parella presenten un major risc de patir violència, sobretot de tipus sexual.
- **Història anterior de maltractaments.** El maltractament no és una acció aïllada, no només tendeix a repetir-se sinó a ser més greu.
- **Problemes de salut mental.**
- **Problemes físics múltiples.**
- **Minusvalideses físiques o psíquiques.**
- **Embaràs i postpart.** En alguns estudis s'ha posat de manifest que fins a una tercera part dels maltractaments s'inicia durant l'embaràs. L'embaràs pot suposar una situació de risc o de protecció depenent de com ho visqui la parella. En els casos en què l'home no vulgui aquest embaràs o el visqui com una situació d'amenaça per al seu domini, el maltractament s'incrementa.
- **Processos de separació i divorci.** Moltes vegades la violència és causa o efecte d'una separació. La separació o el divorci augmenta considerablement el risc d'agressions greus en dones maltractades.
- **Immigració.** Quan està associada a aspectes que, en general, estan presents en situacions de maltractament com són la preeminència de l'home sobre la dona, el no tenir suport comunitari o social, pertànyer a una comunitat extensa i articulada que es torna contra la dona, condicionants

"Ni cops que facin mal, ni parents que fereixin."

com el desconeixement de l'idioma que dificulta demanar ajuda, la por a conseqüències legals o administratives com la repatriació o la pèrdua dels fills, la manca de recursos econòmics, el desconeixement dels drets, etc.

Font: Asia Tyborox, Polònia (*Hasta que la muerte nos separe*).
FLICKR

8 Conseqüències de la violència domèstica

La gravetat de les seves conseqüències físiques i psicològiques tant per a la víctima com per a la família fan de la violència domèstica un important problema de salut amb intensa repercussió social.

8.1 Conseqüències del maltractament per a la dona

- Físicament:

- Lesions de tota mena, traumatismes, ferides, cremades, relacions sexuals forçades, malalties de transmissió sexual, embarassos de risc i avortaments, mort.

- Psicològicament:

- Trastorns per estrès posttraumàtic.
- Ansietat i depressió.
- Abús de l'alcohol, les drogues i els psicofàrmacs.
- Trastorns per somatització.
- Disfuncions sexuals.
- Ús de la violència amb els seus propis fills.

- Socialment:

- Aïllament social.
- Pèrdua d'ocupació.
- Absentisme laboral.

Font: Autor: Jozef Polc, Retrato de la mujer victima de violencia doméstica hombre abusando de la mujer mayor con el ojo negro y la cinta en su boca, 123RF.

8.2 Conseqüències sobre els fills com a testimonis

- En general:

- Risc d'alteració del seu desenvolupament integral.
- Sentiments d'amenaça (el seu equilibri emocional i la seva salut física estan en perill davant la vivència d'escenes de violència i tensió).
- Dificultats d'aprenentatge.
- Dificultats en la socialització.
- Adopció de comportaments violents amb els companys.
- Major freqüència de malalties psicosomàtiques i trastorns psicopatològics secundaris
- Sovint són víctimes de maltractament pel pare o la mare.

- A més llarg termini:

- Violència transgeneracional: s'ha establert relació entre els nens maltractats i la violència familiar en el futur.
- Alta tolerància a situacions de violència.

Font: Renata De Rosa, Italia (La violencia contra la mujer no sólo causa daños en ella). FLICKR

8.3 Conseqüències per a l'agressor

- En general:

- Incapacitat per viure una intimitat gratificant amb la seva parella.
- Risc de pèrdua d'esposa i fills.
- Risc de detenció i condemna.
- Aïllament i pèrdua de reconeixement social.
- Sentiments de fracàs, frustració i ressentiment.
- Rebuig familiar i social.
- Dificultat per demanar ajuda psicològica i psiquiàtrica.

8.4 Nivells de gravetat del maltractament

La violència domèstica té més o menys importància segons es presenti de forma esporàdica o de forma habitual, i també segons els nivells de gravetat de les agressions que es produeixin, és a dir, es pot analitzar segons les formes en què es presenta. S'han classificat en aïllada, reiterada, continuada, progressiva i desfermada. S'empra com a variables per a aquesta classificació la repetició en el temps, els objectius de l'agressor i el nivell de gravetat de la violència. La violència aïllada és autolimitada, es produeix només en ocasions excepcionals i és relativament lleu, mentre que la reiterada, a més de repetir-se en el temps, involucra els dos subjectes que s'enfronten.

El que nosaltres anomenem maltractament comença amb l'anomenada violència continuada, en la qual l'objectiu no és una lesió, sinó la submissió, i el seu pronòstic és de perpetuació. El conflicte és un mecanisme de dominació unidireccional i no requereix cap tipus d'acció o reacció per part de la víctima per produir-se. Aquesta és una violència contínua i latent que es manifesta periòdicament i apareix acompanyada d'amenaçes. No cal que hi hagi una provocació o una circumstància especial perquè es donin les agressions, això indica que el control està en mans del violent. Després d'agreujar la violència continuada passem a la violència progressiva, en la qual es produeixen salts de gravetat creixent, podent arribar a la «violència desfermada» en què es produeix una lesió greu o la mort com a possibilitat, ja que l'agressor reacciona de manera inconscient davant alguna amenaça de pèrdua de control. El que ha vingut sent una violència instrumental es converteix en una violència que perd tota mesura i tendeix a liquidar brutalment a la seva víctima, que pretén escapar.

Amb aquesta anàlisi podem interpretar les pautes que s'observen en la societat actual respecte dels maltractaments. El maltractament continuat consistent en menysprear i desvaloritzar la víctima és molt freqüent, mentre que les formes de violència progressiva i desfermada es donen en menor mesura. Les agressions adquireixen més intensitat quan es produeixen circumstàncies extraordinàries en les relacions, com el cas de què la víctima vulgui separar-se de l'agressor.

La forma més habitual de violència domèstica és la que inclou elements físics i psíquics continuats sense arribar als estadis de més gravetat. No obstant això, els mitjans de comunicació i la societat fixen la seva atenció sobre les formes més excepcionals de violència com la progressiva o deslligada, ambdues de gran espectacularitat.

9 Perfils

9.1 Perfil del maltractador

Normalment els maltractadors solen venir de famílies violentes, on han vist maltractar constantment, i on els han maltractat a ells també. Aquestes persones pateixen trastorns psicològics i molts d'ells utilitzen substàncies com l'alcohol i les drogues, que acaben potenciant la seva agressivitat.

Habitualment traslladen l'agressivitat que han acumulat al llarg del temps, en altres àmbits, cap a les seves parelles, considerant-les com alguna cosa de la seva propietat. Dins la seva patologia apareix el penediment amb freqüència i la parella i/o víctima malinterpreta aquest penediment constant com que no tornarà a fer-ho i en canvi només és temporal, fins a la pròxima baralla (aquest fet es veu clarament representat en el cicle de la violència).

Font: Hombre enojado amenaza con correa. Concepto: La violencia contra las mujeres. Retrato de estudio sobre fondo negro — Foto de bekupe, depositphotos

L'agressor tendeix a ser una persona aïllada, no se sol relacionar amb la resta de la gent, normalment l'autoestima la té molt baixa i aquesta és una característica molt comuna els provoca frustració, i la frustració; violència. El maltractador (tant home com dona), el fet de tenir l'autoestima baixa fa que intenti aparentar alguna cosa que no és. Generalment els abusadors presenten un costat més suau. La majoria solen ser educats, i n'hi ha que fins i tot són religiosos.

D'altra banda, el comportament ofensiu apareix per culpa d'una infància massa permissiva, en què els pares el complaïen en tot, fet que provoca que el nen es cregui superior davant de tothom a l'edat adulta, i a pensar que ell està per sobre de la llei i que per tant pot fer el que vulgui i abusar de qui vulgui. Creu que es mereix un tracte especial per ser qui és, millor que el que se li dona a la resta.

Tot i les diverses característiques que pot tenir l'agressor, les mesures i les formes d'actuar d'un maltractador estan dividides en dos caràcters diferents:

- El caràcter Cobra:

- És agressiu amb tota la gent del seu voltant.
- No depèn emocionalment de cap altra persona, però insisteix en què la parella ha de fer el que ell diu o vol.
- És molt propens a amenaçar amb ganivets o pistoles.
- Segons es va tornant agressiu, és capaç de calmar-se internament.
- És molt difícil aconseguir resultats mitjançant la teràpia psicològica.
- Probablement hagi sigut acusat, en algun moment, de crim.
- Fa un abús excessiu de l'alcohol i/o les drogues.

- El caràcter Pit-Bull:

- Només mostra la seva violència amb les persones que l'estimen.
- És gelós i té por a que l'abandonin (tot i que normalment no mostra aquesta por).
- Priva la independència de la seva parella.
- És propens a la ira, a la vigilància i a l'atac públic destinat a la seva parella.
- El seu cos reacciona violentament durant una discussió.
- Té potencial per la rehabilitació psicològica.
- Probablement un dels seus pares va exercir maltractament sobre d'ell.

Per una banda, el maltractador amb comportament "Pit-Bull" espia a la seva parella contínuament, ja que pensa que la víctima l'enganya. I totes les persones que tracten amb el maltractador creuen que és fantàstic i els li cau molt bé, excepte a les seves parelles, amb qui cada cop té una pitjor relació.

Per altra banda, el maltractador amb comportament "Cobra" normalment és un psicòpata, és fred i calculador i enganya fàcilment a la seva víctima i fins i tot pot ser un sàdic. La seva violència sorgeix de la seva necessitat patològica d'aconseguir sempre el que vol, ser sempre el que mana, i deixar-ho clar a tothom.

9.2 Perfil de la víctima

A diferència del maltractador, la víctima no sol tenir un perfil comú establert, ja que no tothom pot ser maltractador, però sí que tothom pot veure's en la situació de la víctima i no saber que fer, és a dir, la categoria social no importa en el moment de ser víctima de maltractaments. Per tant, ni el nivell d'educació, ni dels ingressos econòmics, ni de cap altre factor farà més possible, a una persona o a una altra, ser víctima de maltractaments.

Tot i així, es creu que les víctimes de maltractaments, ja n'han sigut víctimes anteriorment, i per aquesta raó tendeixen a acceptar-ho com el seu "destí", a més a més també se sol tenir en compte l'autoestima de la víctima, que normalment sol ser baixa pel fet d'haver sigut maltractada prèviament en alguna altra etapa de la vida.

Encara que és important saber que tots som vulnerables al maltractament i que per aquesta raó tots podem trobar-nos en una situació de violència haguem o no haguem viscut en la infància algun moment de violència o maltractament.

Font: Mujer golpeada blanco pretendiendo con cortes y contusiones con un fondo negro.

Autor: [im_kenneth](#), 123RF.

10 El cicle de la violència

La investigadora Leonore Walker va descriure l'any 1979 l'anomenat "cicle de la violència"¹⁰. L'estructura repetitiva que conforma aquest cicle fa possible reconèixer quan ens trobem davant d'una situació de violència en la parella i quan podem considerar una dona com a maltractada. Per tant, la dinàmica de la violència domestica existeix com un cicle que passa per tres fases, les que difereixen en durada segons els casos. És important aclarir que l'agressor no s'atura per si sol. Si la parella roman al costat de l'agressor, el cicle va començant una vegada darrere l'altre, cada vegada amb més violència.

L'impacta que provoquen les diferents fases d'aquest cicle sobre la víctima constitueix un element de gran importància a fi i efecte de detectar una situació de maltractament, ja que a partir de com està afectant la situació a la víctima del maltractament es pot determinar la fase del cicle que s'està travessant. En funció del procés personal cal valorar les actuacions que millor puguin ajudar a la dona de cara a trencar la situació de violència en què es troba.

L'estructura cíclica de la violència de gènere es concreta en **tres fases**: la d'acumulació de tensió, l'episodi de violència, i la fase denominada de "lluna de mel". Quan aquest procés comença, ja no s'interromp. Es dona tant en parelles que conviuen com en aquelles que no ho fan, i es perllonga fins i tot després de la separació.

- FASE 1. ACUMULACIÓ DE TENSÍO

La fase d'**acumulació de tensió** es caracteritza per la tensió que pateix l'agressor, que no es deriva necessàriament de la relació de parella; pot ser provocada per elements externs o per situacions individuals de frustració o vinculades a experiències viscudes en la família d'origen. La dona intenta controlar la situació fent el possible perquè ell no descarregui la tensió de forma violenta contra ella, ja que pensa que pot evitar-la i no cospa el fet que el desencadenament de la violència no depèn d'ella, sinó d'ell.

- FASE 2. EPISODI AGUT DE VIOLÈNCIA

Apareix la necessitat de descarregar les tensions acumulades. La fase d'**episodi de violència** es dona quan es produeix l'agressió. El més habitual és que l'agressor descarregui la tensió sobre la

¹⁰ Per a més informació, llibre: *The Battered Women (Las mujeres maltratadas)* de Leonor Walker, 1979. O bé el següent treball:

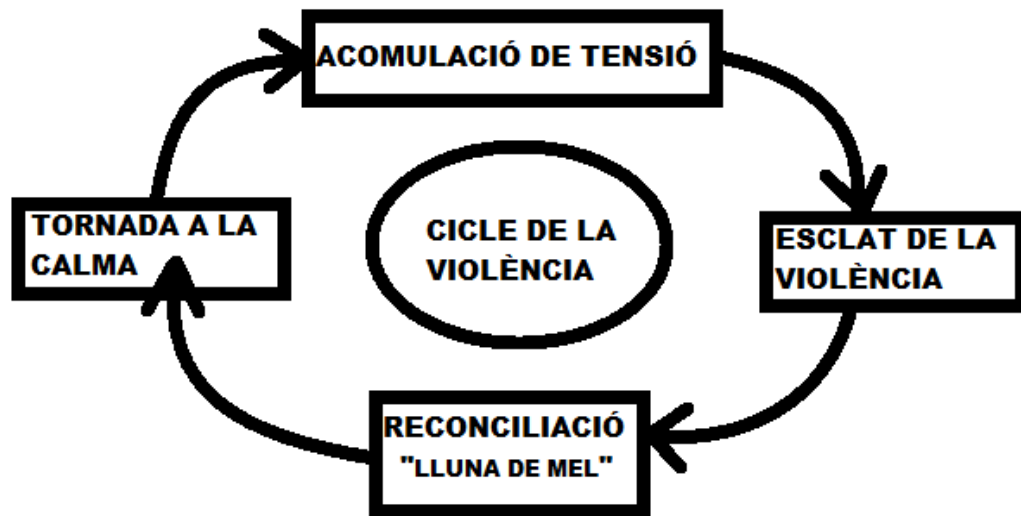
Protocolos para la Atención de la Violencia Sexual y/o Doméstica en el Departamento de Medicina Legal "El Ciclo de la Violencia Doméstica"

víctima, però també pot canalitzar l'agressió a través d'objectes, trencant mobles o qualsevol element de l'entorn.

- FASE 3. ETAPA DE CALMA, PENEDIMENT O LLUNA DE MEL

Per últim, la fase de "lluna de mel" és aquella en la qual l'agressor mostra penediment pel què ha passat, demana perdó i promet que no es tornarà a repetir. L'acostament comporta el fet d'implicar la dona en l'acte violent, fent-la sentir culpable del què ha succeït.

Com podem veure, el cicle de la violència explica per què algunes víctimes retiren la denúncia que interposen en la fase d'agressió, així com el fet que disculpin i minimitzin el comportament violent, o que el justifiquin fent un altre intent de continuar amb la relació. Amb el temps, però, la fase d'agressió es repeteix més sovint, amb més intensitat, major gravetat i més risc per a la víctima.

La reducció progressiva de les fases de "lluna de mel" és un dels factors que impulsen les víctimes a prendre la decisió de demanar ajuda. Quan aquesta fase "dolça" és gairebé inexistent, la tensió i l'agressió, en canvi, se succeeixen de forma quasi permanent. En la recerca d'ajuda externa hi poden intervenir també altres factors, com ara que la violència s'adreci també als fills i les filles; que el grau de violència augmenti i es percebi que hi ha risc per a la vida; que la dona pugui accedir fàcilment a recursos socio-sanitaris; i que ella o algú del seu entorn conegui els drets i les mesures de protecció i reparació.

Tot i que la violència és repetitiva i que quan s'ha iniciat no s'atura, el retard per part de les víctimes a l'hora de denunciar segueix sent un tret característic del fenomen, derivat de múltiples factors.

En primer lloc, l'afecte incondicional i l'esperança de què la situació canviarà actuen com un potent inhibidor. La por a les represàlies –adreçades a ella mateixa o als fills— és una altra causa recurrent, així com la vergonya per la sensació de fracàs o culpa, la dependència psicològica i econòmica de la víctima respecte de la seva parella o la tolerància als comportaments violents personals i del seu entorn.

En tot cas, més enllà del moment concret en què la víctima decideix trencar amb la situació, cal tenir en compte que la violència física va sempre precedida i acompanyada per un altre tipus de violència que també és important incloure en els àmbits jurídics: la violència psicològica, que ja hem esmentat en la tipologia d'aquesta violència. Donat que no és una violència estàtica, ha de ser enfocada com un procés dinàmic dins de les relacions interpersonals.

Font: Artem Furman, Problemas con el alcohol en la familia. Centrarse en la mujer joven en lágrimas. 123RF.

11 Trets del fenomen

La violència domèstica no és un tret patològic que apareix com si fos una infecció, ni és una cosa excepcional i minoritari, sinó que és una cosa molt comuna i està molt estesa. No és necessària per a la bona marxa de la família, que podria passar sense la subordinació i la disciplina de les dones, i no és un mal menor que cal suportar perquè els agressors es desfoguen i puguin descarregar la seva agressivitat i les frustracions que porten, generalment, en el món exterior.

De la violència domèstica, destaco alguns aspectes que cal conèixer:

- Desigualtat derivada del desequilibri social
- Invisibilitat social
- Mecanisme de control i de càstig
- Sentit de culpa
- Relació sense sortida

11.1 La desigualtat derivada del desequilibri social

Hi ha molts mecanismes psicològics que expliquen el recurs a la violència de determinats homes, o millor dit, de l'agressor. La violència no es produeix en totes les parelles, sinó en aquelles en què coincideixen una sèrie de factors que l'afavoreixen. Les seves raons profundes són de caràcter estructural, la ideologia de la superioritat de l'home, generalment acceptada també per la dona, i la internalització que fan tots dos de rols molt diferenciats per a homes i per a dones. Els agressors que exerceixen la violència poden tenir més o menys educació i més o menys recursos econòmics. Passa el mateix amb les víctimes que la suporten. No obstant això, la seva característica fonamental és la de mantenir les creences patriarcals en la superioritat masculina.

L'ús de la força per resoldre conflictes interpersonals es fa possible quan hi ha un desequilibri de poder, i el fenomen que anomenem violència domèstica només és possible en relacions desiguals, en què té vigència el codi patriarcal. La violència domèstica desapareix si la relació s'igualava i es rebutgen els principis d'inferioritat de la dona per part dels homes i de les dones. Això s'explica en termes d'intercanvi desigual entre l'home i la dona, com més gran és la divisió sexual del treball majors són els recursos de poder a l'abast dels marits en relació a les seves dones; i com més gran és l'accés a recursos de poder dels marits respecte a les seves dones més deferència i obediència mostren aquestes envers les exigències d'aquells; com més gran és el grau d'obediència de les dones als marits menys contribueixen aquests a les tasques familiars repetitives, pesades i avorrides; com menys contribueixen els marits a la feina que

implica la família i la llar, menys capaços són les dones de competir fora de casa per un treball generador de recursos; i tot això contribueix a estabilitzar i reforçar la divisió sexual del treball, que deixa a les dones en situació més vulnerable enfront de la violència de la seva parella.

No obstant això, no tots els homes maltracten a les seves dones, encara que visquin en situació de relacions patriarcal i, en aquest sentit, podem dir que la violència domèstica reflecteix un abús de poder personal.

11.2 L' invisibilitat social

La violència domèstica és el crim encobert més estès pel món. La dimensió del fenomen és enorme, i la difusió del mateix en totes les societats està relacionada amb les dificultats per conèixer la seva extensió.

Un estudi realitzat a Cleveland (Estats Units) el 1996 demostrava alhora l'enorme incidència de la violència domèstica i el reduït registre del fenomen. S'estimava que una de cada dues dones casades havia estat víctima de maltractaments en algun moment de la seva vida, i es constata que la majoria d'aquests successos romanien al marge de la policia i dels tribunals. Amb la col·laboració de la policia es va realitzar un seguiment del fenomen al llarg de nou mesos, en els quals es van registrar 15.000 trucades d'auxili.

11.3 El mecanisme de control i de càstig

La violència domèstica funciona com un mecanisme de control i càstig, com un instrument per reduir a la víctima, subjectar-la i domesticar-la, per obligar-la a comportar-se com deu, perquè accepti aquest perfil de criatura dominada que se li vol imposar. Observem el caràcter instrumental que tenen els maltractaments, que persegueixen assegurar el domini masculí i la submissió de la dona, allisonar aquesta i demostrar qui té l'autoritat i quin és el paper respectiu de cadascú en la relació de parella. Es pretén que quedi clar que la víctima, majoritàriament la dona, ha d'estar supeditada a la voluntat i als desitjos de l'agressor, i que aquest té poder per exigir comptes, controlar-la i prohibir-li certes activitats.

El mecanisme es posa en marxa perquè la víctima de l'agressor no se sotmet prou i, per tant, segons aquesta forma d'interpretar les coses, la primera responsable del què passa és ella. En aquest sentit és en el que s'entén la freqüència amb què es «responsabilitza» la víctima del maltractament que rep. No és infreqüent escoltar l'agressor excusar-se amb frases com «no vaig tenir més remei que fer-ho», «ell/ella no va escoltar el que jo li vaig dir» que, per a un home portador de valors patriarcal, és una explicació

suficient de la seva conducta. El fet de demostrar el seu poder, la seva superioritat i la seva virilitat amb relació a la víctima es converteix en una obligació amb si mateix que va més enllà de l'obediència a les normes legalment vigents.

Per tant, els maltractadors són, des d'aquest punt de vista, empesos a controlar la seva víctima, i per això són posteriorment excusats i perdonats. Diguem que no s'han portat bé, però cal entendre-ho. Al que més s'assembla aquest mecanisme de submissió és al procés de doma d'un animal. El mecanisme psicològic d'explicació no s'assembla tant a altres formes de violència interpersonal, sinó que té molt més en comú amb els mecanismes de doma i educació dels animals per la seva intenció d'alliçonar i sotmetre per al futur.

La violència té un caràcter exemplificador per a molts agressors. Com l'objectiu bàsic és alliçonar i mostrar a la societat com un és capaç de tractar la seva dona, la majoria dels delictes de violència domèstica es cometen obertament. Les víctimes agredides tracten moltes vegades d'ocultar els cops, els crits que mostren davant el veïnat el que està passant, mentre que al maltractador no el preocupa perquè desitja que se sàpiga qui està imposant la seva autoritat. En canvi, les víctimes són les que habitualment pretenen mantenir els maltractaments en secret. En aquest sentit de càstig exemplar s'entén el desvergonyiment i l'arrogància que molts agressors mostren en el tracte despectiu que donen a les seves víctimes.

També cal destacar que és molt freqüent que es parli de gelosia en els delictes de maltractaments, volent donar-li una explicació emocional i amorosa al descontrol de l'agressor. Això es relaciona amb què és molt freqüent que la situació de màxima violència es produeixi quan la víctima vol separar-se de l'agressor. La violència no és conseqüència de l'amor sinó un mecanisme de poder i de venjança. Això explica el caràcter desesperat i irracional de recórrer a la violència, utilitzant justament un mitjà que asseu la por però mai l'amor. No es busca l'amor ni la reconciliació amb la víctima, sinó la imposició de l'autoritat i la demostració de poder.

11.4 El sentit de culpa

L'absència de culpa en molts maltractadors va acompanyada d'un agut sentit de culpa en moltes dones maltractades. Dutton i Browning el 1986¹¹ van descriure els mecanismes pels quals els agressors neutralitzen el seu propi sentit de culpa. Aquests investigadors van trobar la dada de partida: els

¹¹ Per més informació: "WOMEN'S VIOLENCE TO MEN IN INTIMATE RELATIONSHIPS- Working on a Puzzle-" by RUSSELL P. DOBASH and R. EMERSON DOBASH

maltractadors admetien una quantitat menor d'agressions de què testimoniacaven les seves víctimes i els informes hospitalaris i policials. Categoritzaven agressions greus en termes d'episodis sense rellevància «aquella nit vam tenir algun problema», també feien comparacions pal·liatives, dient que tots ho fan. Altres, fins i tot recorrien a la justificació, dient que la víctima els havia provocat i que en realitat mereixien ser agredida. De manera que empraven mecanismes pels quals difuminaven la responsabilitat dels danys que produïen.

Per la seva banda, moltes víctimes també incorren en deformacions de l'atribució de responsabilitat, culpant-se a si mateixes per haver causat la violència, per ser incapaços d'aturar-la o per ser incapaços de sortir-ne. Un estudi psicològic realitzat en 1989 conclouia que les víctimes que seguien vivint amb el seu agressor presentaven un alt índex d'autoinculpació, mentre que aquelles que havien aconseguit escapar passaven en major mesura a culpar l'agressor (Andrews i Berwin, 1990). Això té la seva explicació en què les víctimes també interioritzen el codi patriarcal, i es tiren a si mateixes la culpa induïdes per idees patriarcals del tipus «si jo hagués servit el sopar a temps el no m'haguera agredit». Aquestes idees estan reforçades per la dependència psíquica i econòmica respecte a l'agressor i per la tendència psicològica de defensar-se del sense sentit. D'alguna manera, les víctimes reproduïen l'explicació social tan estesa de justificar l'agressor i pensar que «alguna cosa hauran fet elles per merèixer-ho».

11.5 Una relació sense sortida

A través del mecanisme reiterat de la violència, cristal·litza un procés en el qual tant la víctima com l'agressor queden atrapats a poc a poc. Si no es talla des d'un principi, es produeix una espècie d'encadenament mutu: ella per la por i la submissió que la violència reforça; i ell per la seguretat que li produeix el manteniment de les seves agressions. El control de l'agressor es va afermant i això el porta a atrevir més en les seves agressions, de manera que sovint la violència es fa progressiva. Hi ha una extensa literatura psicològica que intenta explicar el desenvolupament d'aquest tipus de relacions i en ella es troba la base de moltes de les teràpies que poden ajudar a la gent a sortir d'aquests inferns. S'ha cridat a aquesta relació *síndrome d'Estocolm i unió traumàtica*, ja que la víctima protegeix el maltractador i se sent absolutament lligada a ell, alhora que la seva dependència real, per aïllament o pèrdua de recursos, reforça aquest vincle paradoxal.

No obstant això, no és l'aspecte psicològic el que més interessa, ja que sembla més significatiu destacar el caràcter social d'aquest tipus de relacions que, desenvolupant sempre d'acord a un procés

psicològic, posen de manifest una estructura social en la qual encara no s'han eradicat les idees patriarcals de domini masculí i submissió femenina. Per això, encara que les lleis ja no contempen ni reconeixen aquesta forma d'entendre les relacions entre els homes i les dones, encara té una certa vigència entre nosaltres aquest codi patriarcal més propi de societats anteriors en què les dones estaven legal i socialment encadenades als seus marits. Tot i que el patriarcat ha desaparegut de les lleis, té encara un gran vigor en les mentalitats de bona part de la població.

Hi ha una conflictivitat potencial molt fort en els casos de separació i divorci, i aquesta augmenta quan es comparteixen creences patriarcals sobre els drets de propietat sobre la víctima. La impotència de l'home que es veu contrariat en la seva voluntat i ofès públicament per l'abandó de la dona es resol, amb freqüència, en agressivitat. No es tracta d'un tret de les cultures mediterrànies, encara que en certs entorns culturals es faci créixer, sinó que és un tret comú a totes les societats que vénen d'un passat patriarcal. El retratava bé Ingmar Bergman en la seva pel·lícula *Retrat d'un matrimoni*, en què un matrimoni de classe alta suec iniciava un divorci, i el director recomanava no deixar a soles a aquesta parella, perquè el risc de violència masculina durant el divorci és molt gran .

D'aquesta manera podem dir que la ruptura i la separació conjugal donen lloc a bona part de la violència domèstica que assola la nostra societat.

12 Mites i realitats

La sensibilització social davant el problema de la violència contra les dones és un factor determinant per a la seva eradicació. Analitzar les pròpies idees, prejudicis i mites pot ser una ajuda per desterrar plantejaments falsos arrelats en la societat.

Hi ha molts mites comuns sobre la violència domèstica que perpetuen una visió distorsionada de la seva naturalesa i les causes. Alguns dels mites que existeixen, són els següents:

Mite: A les víctimes de la violència domèstica els agrada que les maltractin.

- Realitat: Les víctimes de la violència domèstica han estat històricament caracteritzades com a dones masoquistes a les quals els agrada ser maltractades. La veritat és que les víctimes de la violència domèstica busquen desesperadament que l'abús acabi i adopten diferents estratègies de supervivència, com trucar a la policia o buscar l'ajuda de familiars, perquè les protegeixin elles i als seus fills. El silenci també pot ser una estratègia de supervivència en alguns casos. A més, suportar el maltractament perquè el maltractador no atac als fills pot ser una estratègia d'adaptació emprada per la víctima, però això no vol dir que la víctima li agradi.

Mite: Les víctimes de la violència domèstica pateixen trastorns psicològics.

- Realitat: Aquesta caracterització de la dona maltractada com mentalment malalta prové de l'assumpció que les víctimes de la violència domèstica han d'estar malaltes, en cas contrari no suportarien l'abús. Les teories més recents demostren que la dona maltractada resisteix l'abús d'una varietat de formes. A més, la majoria de les víctimes de la violència domèstica no pateixen malalties mentals, si bé els individus amb discapacitats mentals no són certament immunes a patir abusos dels seus esposos/es o parelles. Algunes víctimes de la violència domèstica pateixen efectes psicològics, com trastorns d'estrès posttraumàtic o depressió, com a resultat d'haver estat maltractades.

Mite: Una autoestima baixa de les víctimes fa que es veuen implicades en relacions d'abús.

- Realitat: Les teories tradicionals pressuposen que els individus amb una autoestima adequada no permetrien ser objecte d'abús pels esposos / es o les parelles sentimentals. En realitat, els estudis han demostrat que les víctimes de la violència domèstica no comparteixen cap altra característica de ser dones. La teoria que una autoestima baixa produeix que les víctimes es veuen implicades en una relació de maltractament té poc suport. Per contra, algunes víctimes poden experimentar

una reducció de la seva autoestima com a resultat d'haver estat sotmeses a maltractament, ja que els agressors amb freqüència degraden humilien i critiquen les víctimes.

Mite: Les víctimes de la violència domèstica mai deixen als seus maltractadors, o si ho fan, es veuen implicades en una altra relació de maltractament.

- Realitat: La majoria de les víctimes de la violència domèstica deixen als seus maltractadors, sovint diverses vegades. Poden ser necessaris diversos intents fins a la separació permanent, ja que el maltractador empra la violència, el control financer, o les amenaces als fills, per fer tornar a les víctimes. A més, la falta de suport per part d'amics, familiars o professionals, inclosos el personal dels jutjats, de la policia, assistents socials o membres de l'església, pot fer que la víctima torni. Atès que augmenta el risc de més violència després de la volta de la víctima, encara pot ser més difícil per a les víctimes intentar tornar a marxar a causa de la ineficàcia de l'ajuda legal. Les víctimes que reben una assistència legal apropiada en les primeres fases del maltractament tenen més possibilitats d'obtenir la protecció i la seguretat econòmica que necessiten per deixar als maltractadors de forma permanent. Algunes víctimes es poden veure implicades en una nova relació de maltractament amb les seves noves parelles, però no hi ha evidències que la majoria de les víctimes passin per aquesta experiència.

Mite: Els maltractadors abusen de les seves esposes o companyes a causa de l'alcohol o les drogues.

- Realitat: Els maltractadors no necessiten l'abús de l'alcohol o les drogues per abusar de les seves esposes o parelles, el que freqüentment es fa servir com a excusa. És cert que les drogues i l'alcohol disminueixen les inhibicions i produir un comportament més impredecible, de manera que l'abús d'aquestes substàncies pot augmentar la freqüència o la severitat dels episodis de violència en alguns casos. Ja que l'abús d'aquestes substàncies no és la causa de la violència domèstica, el seguiment d'un programa de desintoxicació per part del maltractador, no elimina eficaçment la violència domèstica. Aquests programes poden ser útils en combinació amb altres programes d'intervenció sobre el maltractador.

Mite: Els maltractadors abusen de les seves esposes o parelles perquè estan sotmesos a estrès o estan a l'atur.

- Realitat: L'estrès o la desocupació no és causa de maltractaments. Ja que la violència domèstica creua les classes socioeconòmiques, la violència domèstica no pot ser atribuïda a l'atur o la pobresa. Si l'estrès és causa de violència domèstica, els maltractadors agredirien als seus caps i companys de treball, en lloc de les seves dones. La violència domèstica floreix perquè la societat

perdona l'abús i perquè l'agressor aprèn que pot aconseguir el que vol mitjançant l'ús de la força, sense fer front a conseqüències serioses.

Mite: El compliment de la llei i les respostes judicials, com l'arrest dels maltractadors o les ordres de protecció civils, no són útils.

- Realitat. Hi ha un gran debat sobre l'eficàcia d'accions particulars per part de la legislació o la justícia. La investigació sobre la utilitat de l'arrest judicial o les ordres de protecció civil ofereix resultats conflictius. La majoria d'experts estan d'acord, però, en què les accions d'una de les peces del sistema només és eficaç quan la resta del sistema judicial i civil també funciona, i que la millora dels protocols poden reduir els homicidis relacionats amb la violència domèstica. Així, els membres de les forces de seguretat haurien de realitzar detencions i els jutjats haurien d'emetre ordres i imposar sancions per als fets criminals. És important que els maltractadors rebin el missatge de la comunitat que la violència domèstica no serà tolerada i que els sistemes de la justícia criminal i compliment de la llei estaran implicats fins que cessi la violència.

Mite: Els nens no es veuen afectats quan un pare abusa de l'altre.

- Realitat. Els estudis demostren que en un 50-70% dels casos en què un pare abusa de l'altre, el nen també és sotmès a abusos físics. Els nens també pateixen deterioraments emocional, cognitiu, conductual i del desenvolupament com a resultat de ser testimonis de la violència domèstica. A més, alguns nens, en particular els homes, que experimenten la violència domèstica a casa seva, al créixer repeteixen les mateixes pautes de conducta.

Mite: La violència domèstica només afecta les dones i només en les relacions heterosexuales.

- Realitat: La violència domèstica pot afectar qualsevol, de qualsevol edat, independentment de la raça, la religió, la identitat sexual, el nivell d'educació o la classe socioeconòmica. La majoria de les víctimes de la violència són dones, però els homes també poden ser-ho. Els adolescents homosexuals també poden experimentar abusos i si bé han de fer front als mateixos factors que les víctimes heterosexuales, les víctimes homosexuals han d'enfrontar a més als factors relacionats amb l'estigma associat amb la seva homosexualitat.

Mite: Quan una dona diu no, en realitat vol dir sí.

- Realitat: Molts homes creuen que les dones diuen no simplement per dir-ho. Creuen realment que totes les dones volen sexe amb ell i que el seu treball és ajudar a saber i a donar-los el que en realitat volen. Però un home mai té dret a anar en contra dels desitjos de la dona o de mantenir relacions sexuals sense el seu consentiment. Quan una dona diu no, simplement vol dir no.

13 Trencar el silenci, demanar ajuda

13.1 Quan és el moment de demanar ajuda?

El moment de demanar ajuda més efectiu és el moment en què comença el maltractament psicològic, ja que normalment en situació de violència primer apareix el maltractament psicològic i després el físic, per tant per aturar a temps aquesta situació, el més eficaç seria demanar ajuda en el moment en què es detecta una manipulació psicològica, per tal d'eradicar les situacions futures de violència.

Tot i així, el maltractament psicològic que aplica el maltractador a la víctima és tan subtil que normalment les víctimes no se n'adonen que ja estan patint maltractament i per tant no en diuen res, assumeixen que és la forma de ser de l'agressor.

Per tant, la víctima ha d'estar atenta a tot el que passa al seu voltant, i en el moment en què detecta que el maltractador, o l'altra persona intenta controlar-la, aquest moment ja és un bon moment per demanar ajuda a la gent del teu voltant, per què alguna cosa rara s'està coent, la violència.

Font: antoale.deviantart

13.2 Ajudes socials per les víctimes

A cadascun dels ajuntaments de cada població d'Espanya hi ha localitzat un departament anomenat Serveis Socials, format com a mínim per un psicòleg i un treballador social. Les seves funcions són, informar a les víctimes sobre: els seus drets, la denuncia, on i com presentar-la; les ajudes econòmiques disponibles; els recursos socials existents i procurar accés a tractaments mèdics, psicològics, socials i jurídicocriminològics, per aconseguir el màxim de proves per aconseguir una ordre del tribunal que pugui protegir a la víctima del maltractament i de l'agressor.

També tenim la Fundació Alia2, que treballa contra la pornografia infantil i els perills dels menors a Internet.

L'estat disposa, també, de serveis econòmics per a les víctimes de violència, en aquest cas la RAI (Renda Activa d'Inserció). Té una normativa específica regulada pel Real Decret 1369/2006¹², 24 de novembre i que per aconseguir aquesta ajuda cal: acreditar la condició de víctima de violència domèstica, estar aturat o inscrit com a demandant de feina i subscriure el compromís d'activitat, ser menor de 65 anys, no conviure amb l'agressor, no tenir ingressos propis superiors a 483,98 € al mes, que la suma dels ingressos mensuals obtinguts per cada membre de la família dividit entre tots els membres de la família no superi els 483,98 € al mes, i no haver sigut beneficiari de tres RAI anteriorment (ja que la RAI s'esgota a les 3 anualitats, de 426 € al més cada anualitat).

I a més a més cadascuna de les comunitats autònomes del país disposa de les Rendes d'Integració, que es poden demanar a la seguretat social de cadascuna de les comunitats autònomes.

13.3 Serveis telefònics

El 016 és un telèfon nacional de marcació ràpida que ofereix informació i assessorament jurídic en matèria de maltractament. Qualsevol víctima de maltractament pot trucar-hi sense por, ja que la trucada no queda registrada a la factura telefònica i a més a més les dades que pugui donar per accedir a aquest servei són totalment confidencials, de manera que ningú s'assabenta de la trucada.

Si la víctima està en un moment de perill, o creu que està en un moment de perill, pot trucar al 112, que és el servei d'emergències. Telèfon que intenta ser l'assistència més immediata possible en les demandes dels ciutadans de tot el país que es troben en una situació de risc personal o col·lectiu.

¹² REAL DECRETO 1369/2006, DE 24 NOVIEMBRE. REGULA EL PROGRAMA DE RENTA ACTIVA DE INSERCIÓN PARA DESEMPLEADOS CON ESPECIALES NECESIDADES ECONÓMICAS Y DIFICULTAD PARA ENCONTRAR EMPLEO. (BOE núm. 290, de 5 diciembre [RCL 2006, 2155])

El 900 900 120, que és la línia d'atenció contra la violència masclista. És el telèfon al qual s'ha de trucar si una dona es troba en una situació de violència, o enviar un correu a l'adreça 900900120@gencat.cat. Es tracte d'un servei confidencial i gratuït operatiu les 24h del dia de l'Institut Català de les Dones.

També existeix una altra línia telefònica, el 900 100 009, de la "Comisión para la investigación de malos tratos a mujeres". Que és un servei per a l'atenció a les dones, anònim i específic per maltractaments.

Així doncs el telèfon més important i global, és a dir, per a tothom i al que tothom hi pot acudir és el 112, emergències, i el 016 per a informació.

13.4 Què és el primer que ha de fer una Víctima?

Després d'haver conegut les ajudes socials que es poden sol·licitar com a víctima de violència domèstica i els serveis telefònics disponibles per a les víctimes, generalment són la dona i els fills, podem definir uns quants passos a seguir per a demanar l'ajuda. Aquests són:

1. Acudir als serveis sanitaris: des dels que es traslladarà el comunicat mèdic al Jutjat de Guàrdia.
2. Sol·licitar assistència policial: abans o després de l'assistència mèdica. Per a això, s'haurà de posar en contacte amb el 062 (Guàrdia Civil) o amb el 091. També podran acudir als serveis específics: Servei d'Atenció a la Dona (Comissària de Polícies), Equip de Dones i Menors (Guàrdia Civil) i Servei d'Atenció a les Víctimes de la Violència Domèstica (Policia Municipal).
3. Oficines d'Atenció i/o Assistència a la Víctima: on obtindran informació, assistència, suport, coordinació entre les institucions implicades (Jutjats, fiscalies, ...), actuacions administratives i formació.
4. Serveis Socials: Tramitació per a poder sol·licitar la Renda Activa o qualsevol ajuda social que es pugi reconèixer a les víctimes de violència.
5. A més des de 2007, les dones víctimes de la violència compten amb un altre servei: la trucada al telèfon 016, un servei telefònic d'informació i assessorament jurídic en matèria de violència de gènere. I si estàs en perill, o creus que estàs en perill, pots trucar a aquest telèfon i ells et derivaran la teva trucada al 112 de la teva autonomia.

13.5 ONG, associacions i entitats d'ajuda

Dins del nostre país, i a la resta de països del món existeixen una sèrie d'associacions, entitats i ONG destinades a la no-violència i a la igualtat entre les persones. Així doncs, a Espanya n'existeixen de molt diferents però totes amb l'objectiu d'eradicar el maltractament de persones cap a persones.

Algunes d'aquestes són les següents:

La MUM, Mujeres Unidas contra el Maltrato, és una associació espanyola, que va ser fundada el 2010 amb l'objectiu de trobar una societat "Equa"; equilibrada, equànime, equilateral, equitativa i equivalent.

La MAEVE, associació contra la violència de gènere, que neix fruit de la preocupació de dones davant del grau problema del maltractament contra la dona en la nostra societat i la insuficient i ineficaç resposta dels poders públics i la intenció de prevenir, denunciar i recolzar a les víctimes.

A Catalunya l'ICD, Institut Català de la Dona amb l'objectiu fonamental de treballar amb més eficàcia per afegir accions innovadores i preventives dins de les polítiques socials. En aquest sentit, una de les prioritats fonamentals, la incorporació transversal de la perspectiva de gènere en totes les polítiques socials, per evitar qualsevol forma de discriminació per raó de gènere.

La FAPMI, Federació d'Associacions de Prevenció al Maltractament Infantil, amb la prioritat de convertir-se en un punt de trobada i nexa d'unió de totes les persones, professionals i entitats que treballen a favor de la infància i de l'adolescència i, especialment, en la prevenció del maltractament infantil i d'adolescents.

La fundació ANAR, Ajuda a Nens i Adolescents en Risc. La seva missió és atendre als nens i adolescents que els truquen, i ajudar-los amb els seus problemes i/o inquietuds, protegir-los i enfortir-los d'una

forma integral en totes les seves necessitats, fent-los participants de la solució dels seus problemes. I vincular-se amb el sistema educatiu promovent que els nens i adolescents aconseguixin majors nivells de reflexió i l'entesa de la seva realitat per eradicar la violència i afavorint la comunicació i el bon tracte.

L'ACIM, Associació Catalana per a la Infància Maltractada, amb l'objectiu de defensar i difondre els drets dels infants, combatre activament el maltractament infantil promovent actuacions adreçades a evitar-los i pal·liar-los, i per últim, vetllar per les necessitats dels infants.

L'associació d'homes maltractats d'Espanya, amb l'objectiu de brindar suport i assistència completa a tots els homes espanyols que pateixen maltractament, sobretot per les seves parelles o exparelles dones.

I finalment, la pàgina de Facebook Apoyo a los hombres maltratados olvidados por la ley de violencia de género, que pretén defensar també els drets dels homes maltractats que han quedat desemparats perquè la Llei de violència de gènere se centra únicament en les agressions a les dones.

Font: Vladimir Zokic, Serbia (Di no a la violència, habla por ti y por las demás. ¡Tienes el poder de cambiar tu vida! Tu puedes elegir detener el abuso. ¡Rechaza el abuso!). FLICKR

14 Les polítiques públiques contra la violència

14.1 Tractats internacionals i pronunciaments de la Unió Europea

A nivell internacional, tradicionalment s'ha reconegut la violència cap a la dona no només en l'àmbit familiar o domèstic, sinó també pel que fa a agressions sexuals. Una breu ressenya sobre els documents de caràcter internacional que tracten el tema de la violència contra la dona són:

- **Carta de les Nacions Unides del 1945.** Reafirma els drets fonamentals de l'ésser humà i la igualtat de drets de dones i homes.
- **La III Conferència Mundial sobre les Dones.** Es va dur a terme a Nairobi el 1985. La violència es presenta per primera vegada com un autèntic problema internacional i s'insta els governs a actuar en conseqüència.
- **Convenció de les Nacions Unides sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la Dona del 18 de desembre del 1979.** Un document jurídic de major autoritat en relació amb els drets de les dones.
- **Declaració de Nacions Unides sobre l'Eliminació de la Violència sobre la Dona.** Proclamada en la Conferència Mundial dels Drets Humans celebrada a Viena el 1993, on es reconeixement internacional del problema que suposa la violència de gènere i estableix per primera vegada la necessitat d'abordar la violència contra les dones com una qüestió de drets humans.
- **La IV Conferència Mundial sobre les Dones.** Celebrada a Beijing el 1995. Elabora la "**Declaració i Plataforma de reacció de Beijing**", juntament amb el document esmentat en la vinyeta anterior, contribueixen de manera definitiva a situar la violència de gènere com a problema fonamental en l'àmbit internacional.
- **La Convenció per a l'Eliminació de totes les Formes de Discriminació contra la Dona.** Celebrada el 1999, pretenia promoure el respecte a la igualtat de gènere, la seva protecció i desenvolupament.
- **Resolució 1.325 aprovada el 31 d'octubre de 2000 pel Consell de Seguretat de les Nacions Unides sobre dona, pau i seguretat.** Primer document que s'ocupa sobre la funció i l'experiència de les dones en un conflicte armant, especial èmfasi en la necessitat d'enjudiciar culpables de genocidis, crims de lesa humanitat i crims de guerra, especialment els relacionats amb la violència sexual i d'un altre tipus contra les dones i les nenes durant el conflicte armat.

15 Marc legislatiu

15.1 Normes jurídiques

El principi d'igualtat entre homes i dones, així com l'expressa prohibició de qualsevol tipus de discriminació per raó de sexe, i el dret a la integritat física i el respecte a la dignitat de la persona, estan recollits en diferents normes jurídiques.

En l'àmbit internacional destaquen la "Convenció de les Nacions Unides sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona" (1979), la "Declaració de Viena sobre l'eliminació de la violència contra la dona" (1993), i la "Declaració de Beijing" i "Plataforma d'Acció" adoptades en la Quarta Conferència Mundial sobre la Dona (1995).

En el marc de la Unió Europea, la igualtat entre homes i dones es contempla en l'article 3 del "Tractat constitutiu de la Comunitat Europea" (versió consolidada 2002), que insta els estats membres al desenvolupament de polítiques específiques de prevenció i repressió de la violència contra les dones.

A la "Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea" (2000) s'estableix el dret de tota persona a la seva integritat física i psíquica, estant prohibits els tractes inhumans o degradants, i a la igualtat entre homes i dones, que serà garantida en tots els àmbits.

A Espanya, la "Constitució" (1978) estableix la igualtat com a valor superior de l'ordenament jurídic, sent incompatibles amb els principis que proclama qualsevol situació de discriminació en qualsevol ordre de la vida. Així mateix, expressa el dret de totes les persones a la vida i a la integritat física i moral, sense que en cap cas puguin ser sotmeses a tortures ni a penes o tractes inhumans o degradants.

Aquests drets vinculen tots els poders públics, que tenen l'obligació d'adoptar mesures d'acció positiva per fer-los reals i efectius superant els obstacles que impedeixin o dificultin la seva plenitud. Això ha portat al fet que en els últims anys s'hagin introduït diverses modificacions en la normativa espanyola.

Aquestes són:

- **Llei 14/1999, del 9 de juny, de modificació del Codi Penal de 1995 a matèria de protecció a les víctimes de maltractaments i de la Llei d'Enjudiciament Criminal**, que introdueix les penes d'allunyament i la violència psíquica exercida amb caràcter habitual com a delicte específic de maltractaments.

- **Llei 38/2002, del 24 d'octubre, de reforma parcial de la Llei d'Enjudiciament Criminal**, que introdueix els anomenats "judicis ràpids" per a, entre altres supòsits, els casos de violència domèstica.
- **Llei Orgànica 11/2003, del 29 de setembre, de mesures concretes en matèria de Seguretat Ciutadana, Violència Domèstica i Integració Social dels Estrangers**. Modifica el Codi Penal substancialment pel que fa a violència domèstica: d'una banda, les agressions físiques puntuals passen a constituir delictes, així com qualsevol menyscapte psíquic; i, d'altra, la violència habitual a la llar segueix conformant un delictes específic i autònom.
- **Llei 27/2003, del 31 de juliol, reguladora de l'Ordre de protecció de les víctimes de la violència domèstica**, introdueix l'Ordre de Protecció de les víctimes de la violència domèstica com un instrument ràpid i senzill que permet que la víctima obtingui un estatut integral de protecció física, jurídica i social.
- **Llei Orgànica 1/2004, del 28 de desembre de 2004, de Mesures de Protecció Integral**, educatius, socials, assistencials i d'atenció posterior a les víctimes. Crea els Jutjats de Violència sobre la Dona, i atorga a les víctimes de violència uns drets especials de diversa índole (socials, jurídics, econòmics, etc.) i incideix sobre la importància de la informació.

Com ja podem suposar, posar fi a les situacions de violència contra les dones en la nostra societat requereix, d'una banda, respostes eficaces i eficients per a les dones que estan travessant una situació de maltractament; de l'altra, requereix canvis substancials en el camp de les mentalitats, que només s'aconseguiran a través de l'educació i la sensibilització.

I en certa manera, totes aquestes normes posen l'accent en la necessitat de la intervenció multidisciplinària i coordinada dels diferents professionals: sanitaris, policials, judicials, educatius, de mitjans d'informació, etc.

16 La Llei Orgànica 1/2004 de 28 de desembre de 2004, de Mesures de Protecció Integral

La promulgació de qualsevol llei comporta sempre a demès d'uns canvis normatius, noves mesures d'impacte social. L'entrada en vigor de la llei de mesures de protecció integral, però, ha anat molt més enllà. Ha representat la configuració d'un nou eix regulador de nombroses polítiques públiques que inclouen aspectes preventius, educatius, socials, assistencials i jurídics. En realitat, es regula un nou ordre sociocultural al voltant de l'eix de la igualtat i en contra de la violència de gènere.

La qüestió de la violència, com a realitat que afecta les dones de forma especialment intensa, es converteix en una prioritat de les accions polítiques i judicials. I s'aborda des de la perspectiva preventiva: activant la lluita per la igualtat i per la superació de patrons socioculturals relatius a la consideració de les dones, així com promovent la resolució pacífica dels conflictes.

La integritat de la protecció comporta accions diverses i la configuració, per una banda, del principi de coordinació pel que fa a les respostes assistencials cap a les víctimes; i per una altra, d'un estatus jurídic d'aquestes que les fan titulars d'uns drets específics i d'unes mesures d'especial protecció. Per això la llei és un text legislatiu ambiciós, que implica un llarg procés d'implementació en les polítiques públiques desenvolupades per les diverses Administracions i pels professionals.

Aquest procés que ara s'ha endegat des de l'àmbit públic guarda una línia de continuïtat amb un altre procés precedent a la promulgació de la llei integral: com hem esmentat en el capítol anterior, els esforços realitzats pels moviments de dones i feministes han estat constants i intensos al llarg de les dues darreres dècades, tant a escala internacional com estatal.

Amb aquesta llei es persegueix una important funció simbòlica i pedagògica. La seva aprovació unànime en el Parlament posa de manifest que el legislador ha pres consciència del problema de la violència que específicament s'utilitza contra la dona. De fet, el canvi cultural que precisa l'eradicació no es confia a la potencial capacitat d'estructuració de la societat que comporta tota norma jurídica, i fonamentalment les de caràcter repressiu, sinó que s'incideix en ell mitjançant referències expresses en l'articulat a la necessitat de promoure un canvi significatiu del substrat sociocultural que trivialitza la discriminació i la violència contra la dona, alhora que transmet un missatge de tolerància zero enfront a qualsevol agressió en aquest àmbit.

16.1 Els principis fonamentals

La violència exercida en l'entorn familiar constitueix un greu problema de la nostra societat que exigeix una resposta global, coordinada i integral per part de tots els poders públics.

Aquesta atenció integral a les víctimes requereix:

- No victimitzar secundàriament a la dona objecte de violència.
- Assegurar el dret a la informació permanent a les dones i el flux d'informació (transmesa en un context d'abordatge psicosocial) a la usuària i entre serveis, en el marc del dret a la confidencialitat i la protecció de dades.
- Situar la dona en el centre de la intervenció, evitant que sigui ella la que s'hagi de presentar pels diversos dispositius i recursos, revivint en cadascun d'ells l'episodi de violència. Això implica que els/les professionals desenvolupin habilitats de cooperació, assegurin una atenció integral i facilitin la presa de decisions de la dona i el respecte al seu procés de creixement i autonomia.
- Exercir la tutela de la seva situació i la dels seus fills/es només quan existeix un risc evident per a la seva integritat física i/o psicològica, sense que això impliqui que la dona perdi el poder de gestió del seu propi procés de creixement personal pel fet d'estar immersa en un context on la intervenció de diferents professionals la pressionen, en contra de la seva voluntat, per tal de què prengui decisions que en certa forma incrementen la tensió.

16.2 Integritat

La integritat implica donar eines suficients a les dones i als seus/les seves fills/es i articular tots els recursos necessaris per poder sortir de la situació en què es troben.

Un dels eixos clau en aquest procés, és poder oferir eines per augmentar la seva autonomia personal. A banda del suport psicològic, és necessari potenciar programes de rehabilitació psicosocial de les dones víctimes de violència i altres polítiques d'inserció laboral que facilitin l'articulació dels recursos previstos a la llei integral, propiciïn la independència econòmica i augmentin la vàlua personal de cadascuna d'elles. Cal desenvolupar programes que combinin formació i ocupació, intensificar l'orientació individualitzada per la recerca de feina i promoure intervencions que vetllin per la plena autonomia de les dones com a treballadores i ciutadanes.

Tanmateix, és necessari oferir accions per poder donar visibilitat i valor a l'experiència i el treball –remunerat i no remunerat– de les dones, la qual cosa afectarà positivament la posició que tenen en l'esfera social i laboral.

17 Estudi i anàlisi de la situació

El fenomen de la violència domèstica o familiar s'ha convertit en les últimes dècades en un assumpte de màxim interès institucional i social atenent, principalment, a raons com la seva elevada incidència i la gravetat de les conseqüències que se'n deriven. El coneixement real de la incidència d'aquest tipus de violència es veu principalment obstaculitzat per la gran ocultació social que tradicionalment ha anat associada al sofriment de maltractaments per part d'una figura pertanyent a l'àmbit familiar. Pel que fa a la violència familiar contra la dona, i encara que existeixen estadístiques realitzades sobre el nombre de denúncies per maltractament per part del cònjuge, s'estima que els casos denunciats representen entre un 10-30% dels casos reals.

Cal remarcar que no es disposa de xifres exactes de prevalença de violència de parella contra la dona per la dificultat en la definició de maltractament i pels obstacles per a l'obtenció de dades: manca de detecció pels professionals i por per part de les víctimes. No obstant això, s'han realitzat diversos estudis que posen de manifest la importància, per la seva magnitud i conseqüències, d'aquesta violència.

D'acord amb els resultats obtinguts en un estudi del **Ministeri de Treball i Benestar Social** fet públic l'any 2000, s'estima que al voltant de 2 milions i mig d'espanyoles haurien patit algun tipus de maltractament per part de les seves parelles en algun moment de la seva vida, encara que no totes ho denunciïn. Aquesta xifra estaria representant a un 16% de la població de dones espanyoles majors de 18 anys. Pel que fa als fills de dones que han estat maltractades per les seves parelles, segons un estudi realitzat per Corbalán i Patró (2003) sobre una mostra de dones maltractades residents en centres d'acollida, el 85% dels fills van ser testimonis de la violència exercida sobre les seves mares, i en un 66,6% dels casos també ells van ser maltractats, majoritàriament de manera física i psicològica.

Segons el "**Informe Mundial sobre Violència i Salut**" gairebé la meitat de les dones que moren per homicidi és assassinada per la seva parella actual o anterior. En diverses investigacions realitzades arreu del món, entre un 10% i 69% de les dones ha reconegut haver patit algun tipus de violència física per part de la seva parella en algun moment de la seva vida. A més, la majoria de les víctimes pateix aquests abusos durant molt de temps i almenys un terç de les agressions físiques comporta abusos sexuals. En estudis realitzats als **Estats Units i Europa**, fins a un 30% de les dones ha patit maltractaments alguna vegada a la vida, i entre un 20-23% de les dones que va a la consulta ha patit maltractaments en l'últim any.

17.1 A l'Estat Espanyol

A **Espanya**, cada 5 dies és assassinada una dona per la seva parella i un 50% dels agressors tenia condemna prèvia per violència domèstica (Informe d'Amnistia Internacional de 2000). El 2002 es van presentar 43.313 denúncies per maltractaments produïts per la parella o exparella; i el 2004, 57.527 denúncies. No obstant, això és només una petita part de la realitat, ja que s'estima que només el 20% dels casos es denuncia. Al "Informe sobre maltractaments a dones a Espanya" de la Fundació La Caixa s'estima que 1.551.214 dones es trobaven en 1999 vivint situacions degradades de parella: menyspreu de l'home a la dona, submissió d'aquesta i control de la seva llibertat.

L'any 2015 va acabar amb 56 dones assassinades per les seves parelles o exparelles, el que suposa dos més respecte a les 54 que hi va haver el 2013 i 2014, i l'últim cas s'ha conegut el dia 31, l'últim dia de l'any, a Adra (Almeria). Aquestes víctimes deixen cinquanta menors orfes i tres nens assassinats el 2015, enfront dels 41 orfes i quatre menors morts el 2014.

Del total de les dones assassinades durant aquest any, tretze havien presentat denúncia, el que suposa un descens respecte a les disset que ho havien fet en 2014. En tots dos exercicis, quatre de les víctimes mortals tenien mesura de protecció en vigor. Cal també destacar que de totes les dones assassinades aquest any, 36 eren espanyoles i 20 van néixer en altres països. A més, 37 tenien una relació de convivència amb el seu agressor.

Per comunitats autònomes, els casos s'han produït a Andalusia (13), Comunitat Valenciana (10), Galícia (7), Catalunya (6), Madrid (4), País Basc i Canàries (3), Astúries i Castella-Lleó (2 casos a cadascuna), Aragó, Illes Balears, Cantàbria, Castella la Manxa, Extremadura i Múrcia (1 en cadascuna).

Els recents canvis legislatius que fan front al fenomen de la violència, juntament amb l'increment progressiu de víctimes, han posat de manifest la necessitat d'impulsar actuacions noves i coordinades des de les Administracions Públiques, que parteixin d'un coneixement profund de la realitat i de les seves diverses facetes. En els darrers temps s'han produït distints avenços pel que fa als instruments legals i jurídics existents en aquesta matèria. Concretament, la Llei Orgànica 11/2003 de 29 de setembre, la Llei Orgànica 15/2003 de 23 de novembre, i la Llei Orgànica 27/2003 de 31 de juliol, reguladora de l'Ordre de Protecció de les víctimes de violència domèstica, han configurat el marc d'intervenció. La darrera norma aprovada ha estat la Llei Orgànica 1/2004 de 28 de desembre de mesures de protecció integral, que amplifica de forma considerable els àmbits d'actuació i proposa la dinamització de nombroses actuacions de prevenció.

17.2 Dades estadístiques de Catalunya

Les dades publicades pel Departament d'Interior es nodreixen de les dades de registre policial de la Policia de Catalunya (PG-ME i policies locals amb connexió al Nucli d'Informació Policial). Cal tenir en compte que aquestes dades registren els diferents fets penals d'acord amb la tipificació inicial que es recull en l'àmbit policial a cada Oficina d'Atenció al Ciutadà (OAC) en el moment de fer la denúncia o quan la policia coneix el fet directament. S'ha de tenir present, per tant, que aquestes dades poden patir modificacions, ja sigui perquè avancen les investigacions policials, ja sigui per la resolució judicial i la tipificació definitiva.

A banda d'aquesta puntualització, cal tenir en compte que el registre policial i el registre judicial no són el mateix ni mantenen criteris homogenis d'enregistrament. Les següents dades van ser actualitzades el 17 de novembre del 2015.

17.2.1 Violència masclista en l'àmbit familiar

Violència masclista en l'àmbit familiar (dades 9 primers mesos de l'any)

	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre	TOTAL
Fets principals (sense trencaments de condemna)	660	777	688	2.125
Trencaments de condemna	47	47	49	143
Denúncies	697	818	727	2.242
Detinguts majors d'edat	254	280	258	792
Detinguts menors d'edat	24	28	26	78
Total detinguts	278	308	284	870
Víctimes ateses	848	963	892	2.703

Violència masclista en l'àmbit familiar per regions policials (dades 9 primers mesos de l'any)

	RPMN	RPCT	RPC	RPG	RPMB	RPMS	RPPO	RPP	RPTE	TOTAL
Fets principals sense trencaments de condemna	527	177	176	241	439	389	9	114	53	2.125
Trencaments condemna	22	21	12	25	25	21	0	10	7	143
Denúncies	547	198	189	259	447	405	9	126	62	2.242
Detinguts majors d'edat	174	78	76	96	131	180	3	30	24	792
Detinguts menors d'edat	24	4	9	7	16	14	0	2	2	78
Total detinguts	198	82	85	103	147	194	3	32	26	870
Victimes ateses	659	240	252	306	550	469	13	148	66	2.703
Victimes mortals	4	0	0	0	1	3	0	0	0	8

* Aquestes dades registren els diferents fets penals d'acord amb la tipificació inicial que es registra en l'àmbit policial a cada Oficina d'Atenció al Ciutadà (OAC) en el moment de la denúncia. Per tant, aquestes dades poden patir modificacions, ja sigui perquè les investigacions policials avancen, ja sigui per la resolució judicial i la tipificació definitiva.

** La Violència masclista en l'àmbit familiar és la violència masclista exercida contra una dona perpetrada per membres (homes) de la mateixa família. No s'hi inclou la violència exercida en l'àmbit de la parella.

RPMB: Regió Policial Metropolitana de Barcelona / **RPMN:** Regió Policial Metropolitana Nord / **RPMS:** Regió Policial Metropolitana Sud **RPPO:** Regió Policial del Pirineu Occidental / **RPTE:** Regió Policial de les Terres de l'Ebre / **RPCT:** Regió Policial del Camp de Tarragona / **RPP:** Regió Policial de Ponent / **RPC:** Regió Policial Central / **RPG:** Regió Policial de Girona

17.2.2 Violència domèstica en els menors

Violència domèstica – Menors (dades 9 primers mesos de l'any)

	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre	TOTAL
Fets principals (sense trencaments de condemna)	364	489	386	1.239
Trencaments de condemna	20	26	21	67
Denúncies	366	481	382	1.229
Victimes menors ateses (0-17 anys)	411	549	446	1.406

Aquestes dades registren els diferents fets penals d'acord amb la tipificació inicial que es registra en l'àmbit policial a cada Oficina d'Atenció al Ciutadà (OAC) en el moment de la denúncia. Per tant, aquestes dades poden patir modificacions, ja sigui perquè les investigacions policials avancen, ja sigui per la resolució judicial i la tipificació definitiva

Víctimes mortals per violència domèstica a Catalunya (actualitzades a 29 d'octubre)

	1r trimestre		2n trimestre		3r trimestre		4t trimestre		TOTAL	
	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes
Víctimes mortals a Catalunya (totes les edats)	2	1	1	1	5	2	0	1	8	5
Víctimes mortals de 0 a 17 anys	0	0	0	1	1	2	0	0	1	3

Violència domèstica víctimes menors ateses per edat i sexe (dades 9 primers mesos de l'any)

Edat de la víctima	TOTAL		Total
	Dones	Homes	
De 0 a 13 anys	407	316	723
De 14 a 17 anys	532	151	683
Total	939	467	1.406

* Víctimes menors ateses per violència domèstica a Catalunya

17.2.3 Violència domèstica en la gent gran

Violència domèstica – Gent Gran [de 65 anys i més] (dades 9 primers mesos de l'any)

	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre	TOTAL
Fets principals (sense trencaments de condemna)	256	268	275	799
Trencaments de condemna	34	45	54	133
Denúncies	255	277	295	827
Víctimes ateses (de 65 anys i més)	259	285	297	841

Aquestes dades registren els diferents fets penals d'acord amb la tipificació inicial que es registra en l'àmbit policial a cada Oficina d'Atenció al Ciutadà (OAC) en el moment de la denúncia. Per tant, aquestes dades poden patir modificacions, ja sigui perquè les investigacions policials avancen, ja sigui per la resolució judicial i la tipificació definitiva

Violència domèstica – Víctimes ateses per sexe i edat de 65 anys i més (dades 9 primers mesos de l'any)

Edat de la víctima	Total		
	Dones	Homes	TOTAL
De 65 a 79 anys	425	222	647
De 80 a 89 anys	118	57	175
De 90 anys i més	17	2	19
Total (+65)	560	281	841

* Víctimes ateses per violència domèstica a Catalunya de 65 anys i més

Violència domèstica - víctimes mortals de 65 anys i més (actualitzada a data 29 d'octubre)

	1r trimestre		2n trimestre		3r trimestre		4t trimestre		Total	
	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes
Víctimes mortals a Catalunya (totes les edats)	2	1	1	1	5	2	0	1	8	5
Víctimes mortals gent gran (65 anys i més)	1	1	1	0	0	0	0	0	2	1

Tot i aquestes terrorífiques dades, he de dir que la causa d'una major sensibilitat des de tots els àmbits de la societat en els últims anys, l'estudi, atenció i intervenció sobre les víctimes d'aquesta violència és avui major i més efectiu. En el cas de la violència domèstica cap a la dona, a més de la creació d'un major nombre de recursos i ajudes institucionals, els programes d'intervenció sobre les conseqüències psicològiques que pateixen les víctimes d'aquest tipus de violència han experimentat un major desenvolupament i aplicació. No obstant això, la situació dels fills d'aquestes dones, testimonis del maltractament cap a les seves mares i, sovint, acompanyants en la sortida d'aquestes de la llar, encara no ha rebut una àmplia atenció. Les investigacions dutes a terme fins a l'actualitat sobre els fills d'aquestes llars violents, mostren la necessitat d'una intervenció específica sobre les repercussions que comporta per a ells l'exposició a una situació altament traumàtica i desestabilitzadora.

18 La veu dels partits polítics de l'Estat Espanyol

Espanya compta amb un sistema multipartidista, tant a escala nacional com autonòmic o regional, en que dominen dos grans partits, el Partit Socialista Obrer Espanyol (PSOE), amb posicions de centreesquerra i el Partit Popular (PP) amb posicions de centredreta. Les dues formacions han obtingut diverses vegades majories electorals tant al Congrés dels Diputats (el parlament) com al Senat.

El passat mes de desembre del 2015, es van celebrar a Espanya les Eleccions Generals per elegir els nous senadors i diputats, el que significa, elegir el nou President d'Espanya. I aprofitant això, he decidit investigar una mica alguns principals partits polítics que n'hi ha al nostre estat, i així saber que diu cadascun sobre la violència domèstica i quines mesures proposen.

El PP:

- El programa electoral del Partit Popular en matèria d'igualtat es recolza en tres eixos fonamentals: l'ocupació, empenedoria i reducció de la bretxa salarial; la conciliació i corresponsabilitat, i la lluita contra la violència de gènere. Pel que fa a violència, les seves propostes giren entorn de la creació d'una Llei Integral contra la Tracta d'Éssers Humans, a més de protocols de detecció i prevenció de la mutilació genital femenina. Respecte a les dones víctimes de violència, els conservadors preveuen promoure itineraris d'ocupabilitat que prenguin en consideració "la seva especial situació".
- Per tant, aquest partit enumera una bateria de mesures basades en reforçar la prevenció i les xarxes de centres d'acollida, estudiar l'accés a bases de dades d'interès policial i fomentar que els programes d'ocupabilitat tinguin en compte a les víctimes.

El PSOE:

- Els socialistes aposten també per mesures de prevenció que vagin directes a l'educació des de les edats més primerenques. En polítiques d'igualtat, el PSOE se centra especialment en la violència, encara que també tracta problemàtiques com la bretxa salarial, la conciliació de la vida familiar i laboral, i la situació de la dona rural.

Una de les propostes més cridaneres és la publicació de llistes de maltractadors amb sentència ferma, com a "mesura dissuasiva, proactiva i ajustada al Dret que ajudarà a prevenir el maltractament".

- I així, vol potenciar l'acompanyament judicial personalitzat per combatre l'alt nombre de dones que retiren la denúncia; convertir en inadmissible la Síndrome d'Alienació Parental (SAP) com a acusació o garantir la suspensió del règim de visites quan el pare estigui condemnat per violència

masclista. Una cosa similar comparteix Unitat Popular, que pretén suspendre el règim sense supervisió a pares denunciats; possibilitar l'atenció i l'acompanyament de la víctima sense necessitat de denunciar; avaluar la pervivència d'actituds masclistes en el sistema judicial o formar la Policia Nacional en la creació d'espais segurs.

Podem:

- Aquest partit reveu modificar la Llei de Violència de Gènere perquè les dones siguin considerats subjectes actius, a més de posar en marxa plans i campanyes de prevenció. Una altra de les seves mesures estrella versa sobre una alternativa d'allotjament en un termini de 30 dies per a dones i menors víctimes, sense necessitat d'una denúncia prèvia i després d'un informe elaborat per experts.

Ciudadans:

- Per al partit d'Albert Rivera, la lluita contra la violència de gènere comparteix categoria i eines d'actuació amb el que anomenen "violència intrafamiliar". Així, asseguren que "la violència de gènere afecta tant a homes com a dones" per seguidament matisar que "el percentatge més gran correspon a la violència exercida d'homes cap a dones". "La societat espanyola no pot tolerar més de 800 morts de dones a mans de les seves parelles des de 2003 [...] Tampoc pot permetre, encara que siguin molts menys, les morts d'homes a mans de les seves parelles". D'aquesta manera, Ciudadans enumera una sèrie d'estratègies de prevenció i lluita contra la violència que inclouen totes aquelles comeses en l'àmbit domèstic i familiar.

D'altra banda, esmenten problemes com la tracta de persones, la mutilació genital femenina i les pàgines web que inciten a l'anorèxia o la bulímia, i proposen la tramitació d'una norma que tipifiqui com a delictes aquests actes. Preveuen també revisar la Llei contra la Violència de Gènere per "acabar amb la simetria penal per qüestió de sexe i la ineficàcia" de la mateixa norma.

- I per això promet elevar a política d'Estat la lluita contra la violència de gènere i intrafamiliar, acabar amb la ineficàcia de la llei integral, ampliar l'oferta de places en els centres d'acollida o garantir la formació dels jutges.

19 I Ulldecona, què fa al respecte?

En aquest apartat volia assabentar-me de les diferents institucions i/o organismes de què disposem els veïns d'Ulldecona.

Per poder informar-me sobre quins recursos disposa una hipotètica víctima per sol·licitar ajuda, he preguntat a l'Ajuntament sobre quines oficines poden atendre a la víctima i proporcionar-li informació i ajut que li permeti mirar de resoldre el seu problema.

19.1 Intervenció de la Policia Local

Ctra. Sénia, S/N [43550, Ulldecona, Tarragona]

TFN: 977573172

FAX: 977720207

policia@ulldecona.cat

Font: ulldecona.cat/policia/

La Policia Local té un major coneixement real del nucli poblacional, pel contacte directe que manté amb la ciutadania. La seva tasca es desenvolupa en els municipis brindant els seus serveis en els respectius nuclis poblacionals. Encara que aquest cos policial no compta generalment amb gran nombre d'agents, aquests estan en permanent comunicació amb la població patrullant, caminant pels seus carrers, etc.

De manera positiva en moltes de les ocasions són veïns els que notifiquen a la Policia la situació de violència sexista que estan observant. Sobretot tenint en compte que la població afortunadament Creuen que mai tindran parella perquè no són mereixedores de l'estima d'algú altre, de manera que quan apareix el maltractador, demostrant-li tot l'amor que sent per ella i dient-li tot el que l'estima, la víctima s'aferra de tal manera a la relació, que per molt que aparegui l'abús ella l'únic que vol és poder arreglar la relació, és a dir, que té esperances en que la relació anirà a millor en algun moment o altre, que només estan passant per un impàs, que ella ho provoca tot, i que per tant ha de vigilar amb la manera de fer les coses perquè el maltractador no s'enfadi, però tot hi així creu que és una relació que pot reencaminar-se, i que és la manera d'estimar-la del maltractador. Normalment tendeix a pensar que si la relació s'acaba mai trobarà algú que l'estimi com el maltractador la va estimar al principi de la relació. comença a estar cada vegada més sensibilitzada amb aquesta problemàtica.

Per actuar davant d'una víctima la Policia Local intenta que una dona agent sigui qui realitzi la primera atenció i acollida, es recullen les dades de la víctima i la denúncia; a més d'oferir-la la possibilitat

de sol·licitar l'ordre de protecció i assessorar pel que fa a recursos útils per a aquesta situació.

Si existissin lesions, s'acompanyarà la víctima a rebre assistència sanitària. En el cas que la dona hagi de sortir fora de la llar, se l'acompanyarà al domicili per recollir els efectes personals. Si existissin familiars o amistats que estan disposats a allotjar-la, s'anirà amb aquests. Si no és així, se li gestionarà un domicili o pis a través dels Serveis Socials per a l'allotjament d'emergència.

Així mateix es procedirà a informar-la sobre els serveis i recursos municipals proporcionant fins i tot números de telèfon de Serveis Socials del municipi, com a recursos d'assistència psicològica i orientació jurídica.

Pel que fa al maltractador es procedeix a la seva detenció sempre que la Policia Local hagi comprovat els fets i tingui certesa del que ha passat.

Pel que fa a la coordinació amb la judicatura: la Policia Local rep del Jutjat competent les sentències per via fax o correu ordinari. En la sentència figura la víctima, l'agressor, la mesura adoptada i la data de la seva finalització. Al seu torn la Policia Local informarà al Jutjat si s'ha produït trencament de l'ordre de protecció.

Així doncs les seves tasques i funcions són:

- Assistència a la víctima per informar-la i assessorar-la sobre els seus drets i sobre els tràmits judicials.
- Recollida i tramitació al Jutjat de les denúncies i les sol·licituds d'ordres de protecció.
- Facilitar informació dels diferents recursos assistencials i fer-ne la derivació.
- Fer un seguiment específic de cada cas establint contactes amb la víctima, i resolent qüestions i dubtes que es puguin plantejar, vigilant el compliment de l'ordre de protecció si aquesta ha estat atorgada.
- Acompanyaments a les víctimes prèvia valoració del risc des del cos

Serveis externs que poden activar:

- Assistència mèdica.
- Assistència jurídica del.
- Assistència social: servei d'acolliment d'urgència per a la dona i els/les fills/es i l'atenció de les necessitats bàsiques que activaran els serveis socials d'atenció primària del poble.

19.2 Intervenció dels Serveis Social

Plaça Espanya, 8 [43550, Ulldecona, Tarragona]

TFN: 977 72 15 67

ssocials@ulldecona.cat

En l'àmbit social es consideren diferents serveis d'informació, orientació i gestió de recursos adreçats a afavorir la recuperació de l'autonomia personal i la presa de decisions. Així, trobarem dins d'aquest àmbit: els serveis socials d'atenció primària i el servei d'informació i atenció a les dones, SIAD (C/ Jaume 1, 2-4 Amposta). Els serveis socials i el SIAD són l'eix vertebrador de les intervencions. L'atenció social a la dona en situació de violència masclista anirà a càrrec dels serveis socials bàsics del Consell Comarcal del Pla d'Urgell, segons el municipi on resideixi en aquest moment i farà la derivació al SIAD si necessita assessorament jurídic o psicològic.

Davant la detecció de situacions de violència domèstica tenen les funcions següents: prevenció, informació, orientació, suport personal, tramitació i gestió de recursos socials i el seguiment de processos de recuperació personal conjuntament amb el Servei especialitzat d'atenció a la dona en situació de violència de gènere. Quan una víctima acudeix als serveis socials amb una demanda referida a una situació de violència domèstica és atesa per una treballadora o treballador social de l'equip, amb el/la que parla i expressa les seves necessitats i es segueixen els següents punts, depenent de cada cas i es duen a terme les actuacions necessàries.

- Si la dona necessita acolliment d'urgència, la treballadora o treballador social analitzarà la demanda, farà la gestió del recurs i determinarà el conjunt de les intervencions a realitzar. En el cas que l'acolliment d'urgència l'hagin activat els serveis policials o de salut, la o el professional dels serveis socials bàsics que assumeix el cas establirà contacte amb la dona el primer dia laborable següent al seu inici.
- La treballadora o treballador social referent del cas s'ocuparà d'activar els acompanyaments necessaris, en farà el corresponent oferiment a la dona i establirà les coordinacions oportunes amb els diferents serveis.
- Si la dona vol presentar denúncia se l'adreçarà al cos de la Policia Local de la comissaria del poble. Si es considera oportú, se sol·licitarà acompanyament policial del cos de Mossos d'Esquadra, que valorarà la petició i, si escau, activarà el servei corresponent.
- El/la treballador/a social que fa l'atenció informarà sobre els serveis d'orientació jurídica i psicològica gratuïts del SIAD (Servei d'Informació i Atenció a les Dones) del Consell Comarcal del Montsià.

Des del SIAD, la tècnica s'encarregarà d'atendre les diferents demandes que arriben al servei. A través d'una primera entrevista es farà la valoració i el seguiment de les víctimes, si és necessari es farà la derivació al servei d'assessorament jurídic, psicològic o ambdós. En cas que la dona necessiti una atenció més acurada o a llarg termini per la seva recuperació i la dels seus fills o filles es farà la derivació al SIE (Servei d'intervenció especialitzada). A l'hora de fer les intervencions es considerarà el cicle de la violència i el moment en què es troba la víctima dins d'aquest.

- En el cas que la usuària refereixi o comuniqui als serveis socials l'incompliment de l'Ordre de Protecció, aquests ho posaran en coneixement del cos de Mossos d'Esquadra i informaran la dona d'aquesta comunicació, seguint el criteri general d'actuació.

I finalment, els recursos de formació, orientació i inserció laboral seran també d'especial interès en els processos de recuperació de l'autonomia personal i en els relacionats amb la regularització dels permisos de residència i treball. Es donarà la informació -i, si escau, se'n farà la derivació, evitant-ne les duplicitats. Amb l'objectiu d'afavorir el ple exercici dels drets laborals que reconeix l'actual legislació a les dones víctimes de la violència masclista, s'informarà la dona d'aquests drets i es farà la derivació als serveis que ofereixen informació i recursos especialitzats de l'àmbit laboral.

19.3 Intervenció del CAP, serveis sanitaris

C. Montserrat Roig, 2-4 [43550, Ulldecona, Tarragona]

TLF: 977 72 13 22

FAX: 977 57 32 98

Font: salut i serveis sanitaris, CAP

En el CAP d' Ulldecona, la intervenció dels serveis sanitaris resulta de transcendental importància en la detecció i el diagnòstic de les lesions i els maltractaments.

Tant el metge, com l'infermer/a de l'àmbit de la salut que rebí una demanda d'atenció per part d'una dona que es troba en una situació de violència masclista farà constar en la història clínica/expedient la manifestació d'aquesta situació. En el cas que la dona no ho expressi explícitament però hi hagi indicis que pateix maltractament, igualment ho farà constar i farà la corresponent comunicació a Fiscalia, si s'evidencien lesions. De manera que, com a factor de detecció, els metges i els professionals sanitaris estan obligats a denunciar aquests delictes per raó de la seva professió. Aquesta obligació s'estén al diagnòstic quan objectivament apareixen elements suficients per sospitar que s'ha comès un delictes

d'aquestes característiques.

Seguidament, es posa en contacte amb la treballadora o treballador social del poble (si no és aquesta persona la que ha rebut la demanda d'atenció), que li farà l'entrevista d'acolliment i suport.

- En el cas que la dona manifesti la voluntat de posar denúncia, s'establirà contacte amb la Policia Local i els Mossos d'Esquadra per fer-ne la derivació.
- Si la dona no vol posar denúncia però dóna el seu consentiment per a la intervenció professional, la treballadora o treballador social activarà els recursos de suport, i en farà les corresponents derivacions. Si no dóna el seu consentiment, es programarà una entrevista de seguiment amb l'objectiu de conèixer l'evolució de la situació i de fer nous oferiments d'intervenció.

En qualsevol de les situacions se la informarà dels recursos i serveis a l'abast.

19.4 Intervenció de L'escola Ramon i Cajal i de l'Institut Manuel Sales i Ferrer

Institut Manuel Sales i Ferré:

Avinguda de les Escoles, 6 [43550, Ulldecona, Tarragona]

TLF: 977 573365

FAX: 977 720173

Font: pàgina web de l'Institut

Escola Ramón y Cajal:

Avinguda de les Escoles, 4 [43550, Ulldecona, Tarragona]

TLF: 977 720 066

En els centres educatius, la violència de gènere i la violència domèstica es manifesten, generalment, a través de les altres víctimes, els fills i les filles que viuen aquestes situacions.

L'escola i l'institut del poble segueixen un Protocol d'actuació elaborat entre els departaments de benestar social i família i d'ensenyament, de detecció, notificació, derivació i coordinació de les situacions de maltractament infantil i adolescent en l'àmbit educatiu, que diu el següent:

Quan es té constància que algun/a alumne/a ha estat objecte de maltractaments cal que el/la tutor/a o professor/a elabori un informe sobre les seves observacions i el/la director/a del centre educatiu trameti aquest informe a la Direcció General d'Atenció a la Infància i doni compte d'aquesta actuació als Serveis Socials.

Des dels Serveis Socials d'Educació s'ha de posar en coneixement de la Inspecció Educativa, de l'Equip d'Assessorament Psicopedagògic (EAP) corresponent i del Servei Social d'Atenció Primària.

Quan la situació de violència domèstica ha comportat un maltractament evident a l'infant o jove se l'ha d'acompanyar d'urgència a un centre sanitari, des d'on s'ha d'avisar la família, en tractar-se de menors, i s'ha de seguir el protocol d'actuacions previst per a aquest cas.

Quan es tracta d'una sospita i l'alumne/a manifesta una possible situació de violència contra la seva mare a l'àmbit familiar s'ha de demanar, des del centre educatiu, la intervenció de l'EAP i del Servei Social d'Atenció Primària corresponent, que determinaran possibles actuacions, si escau.

Finalment, amb relació als fills i filles que es veuen afectats per un canvi de residència motivat per actes de violència de gènere, els centres docents i/o les comissions d'escolarització, segons els casos, atenen de manera immediata les seves peticions d'escolarització, de conformitat amb el que preveuen les normes que regulen el procediment d'admissió de l'alumnat.

The background of the entire page is a repeating pattern of stylized floral and scrollwork designs. The colors are primarily purple and gold, set against a light lavender background. The patterns are intricate, featuring large central motifs and smaller repeating elements.

Treball de camp

(part pràctica)

1. Un testimoni dels milers que hi ha, el cas de la mare de Maria

1.2. Introducció a la entrevista

Per a l'ONU Mujeres, el fet de realitzar una entrevista a una víctima de violència domèstica, requereix uns passos essencials.

Els passos generals per realitzar entrevistes amb les víctimes, segons l'ONU Mujeres inclouen les següents parts:

- Pla i preparació

Triar un lloc apropiat: Sempre que sigui possible, la víctima ha de decidir si se sent còmode o si prefereix un altre lloc. Les entrevistes s'han de desenvolupar en un espai priva.

Determinar si hi haurà altres persones presents: L'entrevista ha de ser efectuada per una persona preparada (preferentment una dona, encara que això pot variar depenent del context). Amb el consentiment de la víctima, l'entrevistador pot estar acompanyat per un altra persona de suport per a la dona o nena.

Planificar les preguntes: El personal ha d'usar un protocol existent o elaborar una guia de preguntes per ajudar amb sensibilitat a identificar els fets relacionats amb l'incident (responent qui, què, quan, on, per què i com).

- Començament i explicació

Introducció: L'entrevistador han de presentar-se dient el seu nom a la supervivent.

Regles de l'entrevista: S'ha d'explicar i informar sobre el procés de l'entrevista, i s'ha d'obtenir un consentiment informat abans que comenci l'entrevista, per assegurar que la dona o nena se senti còmoda parlant de l'incident i entengui què passarà a continuació.

- Relat

Relat lliure: L'entrevistador ha de començar l'entrevista permetent que la víctima descrigui l'incident i tota altra informació que cregui rellevant, sense interrupció. S'ha d'encoratjar les dones i nenes a què expliquin el seu punt de vista sobre els esdeveniments i donar-los el temps que necessiten per compartir la totalitat de la seva experiència, mentre l'entrevistador documenta acuradament la informació.

Preguntes obertes: L'entrevistador pot complementar el relat fent preguntes addicionals que permetin a la víctima descriure amb més detall alguna part específica de l'incident o aclarir la informació del relat (per ex. "Contem sobre"; "què va passar després?"; "Contem què més recorda", i després què va passar?).

Preguntes específiques: Es poden usar preguntes tancades que només puguin respondre "sí" o "no" per completar la informació que va faltar en el relat.

- Fi

Referències / pla de seguretat: S'ha de posar a les víctimes al cas dels altres serveis de suport disponibles (atenció mèdica / psicològica; alberg; assistència legal, etc.) i, sempre que sigui possible, la policia ha de procurar l'accés a aquests serveis (per ex. proporcionant transport als centres d'atenció, facilitant el contacte amb defensors, etc.) En els casos de violència domèstica, tracta de persones, matrimoni forçat i delictes per honor, és crucial que la policia traci un pla de seguretat amb les dones i nenes en risc de futur maltractament, abans que conclougui l'entrevista.

Conclusió: L'oficial de donar a la supervivent altra oportunitat de compartir alguna informació addicional sobre l'incident i fer preguntes sobre el procés o els passos següents. Ella ha d'estar informada sobre les mesures que pren la policia (que siguin realistes i no generin expectatives de resultats que no es puguin garantir) i se li ha d'agrair per la seva col·laboració amb el procés.

- Avaluar

Hi ha d'haver una instància de reflexió individual o en equip sobre l'entrevista i els resultats, per identificar les accions següents, destacar les lliçons apreses i utilitzar la informació per fer revisions que millorin el procés.

Així doncs, seguiré els passos de l'ONU Mujeres, ja que em semblen els adequats per a aquests casos.

En l'entrevista cal crear un clima de confiança rebent a la víctima sola i sense pressa. La dona ha de sentir-se acollida (sol tenir sentiment de culpa i desconfiança) i escoltada, i les preguntes s'han de fer de forma clara i directa escoltant el relat de la pacient sense interrupcions ni judicis.

Per aquests motius m'he proposat unes normes que intentaré dur a terme durant l'entrevista, i altres actituds que caldria evitar per no provocar sensació d'incomoditat a la víctima.

Normes per a l'entrevista a Maria

Veure la dona sola, assegurant la confidencialitat.

Utilitzar el temps necessari per a l'entrevista.

Observar les actituds i estat emocional (a través del llenguatge verbal i no verbal).

Facilitar l'expressió de sentiments.

Mantenir una actitud apàtica, que faciliti la comunicació, amb una escolta activa.

Fer sentir a la dona que no és culpable de la violència soferta.

Expressar clarament que mai està justificada la violència en les relacions humanes.

Abordar directament el tema de la violència.

Creure a la dona, sense posar en dubte la interpretació dels fets, sense emetre judicis, intentant treure por a la revelació de l'abús.

Ajudar-li a pensar i a ordenar les seves idees.

Actituds a evitar en l'entrevista

Donar la impressió que tot s'arreglarà fàcilment.

Donar falses esperances.

Dir que n'hi ha prou amb tractar la parella perquè tot s'arregli.

Evitar expressions que poden crear sensació de culpabilitat en la dona amb frases com: "Per què segueix amb ell?; Si vostè voldria acabar, s'aniria ...".

Paternalisme.

No s'han d'imposar criteris o decisions.

1.2. Presentació de *Maria* i de la seva mare.

Maria (aquest és un nom fictici que li he donat per protegir la seva identitat) és una dona de 37 anys, d'aquí, d'Espanya, provinent d'una família humil amb un fill de 4 anys, sense marit. La seva mare, quan era jove va conèixer a un noi del seu poble del qual es va enamorar, i es van relacionar, al cap d'uns mesos de relació va quedar embarassada i la seva família no l'acceptava, de tal manera que la van expulsar de casa seva. La mare de maria, embarassada se'n va anar a viure amb el seu nuvi, que seria l'actual pare de *Maria*, aquest embarassa no va durar molt perquè va tenir un avortament natural. Després d'un llarg temps, el pare de *Maria* va decidir anar en cerca d'un lloc on ningú els coneixes i on pogués trobar un treball digne per mantenir a la seva família, a la seva dona i als seus sis germans, i així el destí els va portar

a Vinaròs. El temps va anar passant i els seus germans, que es feien grans, va anar marxant de casa, fins que finalment la parella va quedar sola a casa. La mare de Maria es va tornar a embarassar i va tenir al seu primer fill, germà gran de *Maria*, mentrestant el pare; s'havia anat a fer la *mili*, serveis militars d'aquella època. En tornar d'aquest llarg viatge el seu primer fill ja s'havia fet grandet, i al cap d'uns mesos, la mare de *Maria* tornava a estar embarassada de la seva segona filla, *Maria*. I és aquell moment en què la violència a casa va compensar a tenir un parer important en el desenvolupament i l'evolució de la família.

1.3. Motivació

La motivació per realitzar l'entrevista a Maria es haver conegut de primera mà la duresa i el coratge amb què ha afrontat la seva vida, i que després de superar aquest obstacle ha estat capaç de tirar endavant amb el seu fill i a la seva mare.

1.4. Objectius

- Conèixer la seva experiència personal.
- Identificar que el va impulsar a tirar endavant.
- Conèixer la seva situació personal i professional actualment.

1.5. Forma de contacte

No em va ser difícil contactar amb ella, ja que tenim amistats en comú, ella també és veïna del meu poble i fins i tot havia intercanviat paraules amb ella. Em vaig passar per casa seva i li vaig comentar la idea de fer-li una entrevista, ella va acceptar des del primer moment fins i tot la vaig veure orgullosa que hagués estat ella. Ella no tenia problema a dir les seves dades però ens vam posar d'acord i vam decidir fer l'entrevista sense noms, seria anònima. Vam acordar dia, hora i lloc i em va facilitar el seu número de telèfon per si tenia algun dubte o sorgia algun problema.

1.6. Data de l'entrevista

L'entrevista es va realitzar el dia 22 de desembre del 2015, a casa de l'entrevistada, ja que mitjançant un anterior contacte ella va decidir que fos a casa seva, jo accepti amb la condició que el lloc la fes sentir còmoda.

En arribar al seu domicili, em va dir que em posés còmoda, vaig col·locar els meus papers i apunts bé i ella

va fer cafè. Vam estar entaulant una conversa personal, abans d'iniciar l'entrevista.

1.7. Valoració de l'entrevista

Aquesta pràctica m'ha servit d'ajuda tant personalment com professionalment, professionalment parlant m'ha servit per saber afrontar com comunicar-me amb una persona, tenint cura del vocabulari, cuidant no molestar l'entrevistada, i afrontar sense ajuda una conversa més delicada. He elaborat les preguntes, enfocant als aspectes més importants. També m'ha servit per treballar tant la comunicació verbal com la no verbal, sent aquesta última un factor important, la qual a vegades transmet molt més del que pensem.

Vull afegir que l'entrevistada no s'ha contradit pel que fa a les dues comunicacions, a mesura que anava responnent, la seva comunicació no verbal concordava adequadament i correctament amb les seves paraules.

Al principi de l'entrevista em vaig sentir una mica nerviosa, perquè vaig pensar que algunes de les preguntes podien afectar als seus sentiments i en cap moment volia que això passés, per sort l'entrevistada m'ha ajudat des del principi i no s'ha negat a respondre cap de les meves preguntes.

Aquesta pràctica també m'ha servit per millorar aspectes personals, com són la meua manera d'expressar-me, de parlar o de mantenir una conversa amb algú que ha viscut una dura situació. Sé que em valdrà per al meu futur tant professional com personal.

M'han impactat molt els relats de Maria quan explica algunes de les situacions en què el seu pare maltractava a la seva mare, i el fet que hagués intentat acabar amb les seves vides m'ha impressionat. És increïble que estant en el segle que estem, hi hagi famílies que hagin de viure situacions d'aquest tipus, se suposa que estar a casa amb la família és lo més feliç que es podria tenir, i veure que encara hi ha homes, i també dones, que no ho valor em transmet un sentiment de frustració.

Actualment, hi ha pares que han perdut als seus fills, o a la seva dona, per exemple; en un accident de tràfic, i viuen amb una inseguretat i un dolor insuportable d'haver perdut a la seva "meitat de vida", i que estaria disposat a renunciar a qualsevol cosa simplement per recuperar el que ha perdut, però mentrestant, ens trobem amb altra gent que més que apreciar el que té (la família) el que fa és destruir-la, i aquest podria ser el cas del pare de Maria.

Però ja ho diu el refrenat: "Un no sap el que té, fins que ho perd."

Finalment, m'agradaria destacar algunes paraules que Maria em va dir durant l'entrevista.

Maria ens explica que la seva mare un cop va presentar una denúncia al metge però que posteriorment la va retirar, això ho podríem relacionar amb el cicle de la violència, en què probablement en tornar a casa s'hagi produït la tercera fase denominada "lluna de mel" en què el seu marit hagi mostrat penediment pel qual ha passat, i per això hagués retirat la denúncia.

Una altra cosa a destacar és el fet de que no hagués denunciat per por a ser rebutjada per la societat, ja que en aquella època no estava ben vist que una dona denunciï al seu marit, ja que aquest era "l'home de la casa".

Una de les meves preguntes durant l'entrevista va ser quina relació mantenia ella amb el seu pare, és a dir, de pare a filla, i la seva resposta va ser molt clara: "¿Mi relación con él? En una palabra: nula". I també al preguntar-li per a que em donges una definició del que és per a ella el seu pare, i la resposta va ser: "Siendo clara: no es nada para mí, me causa indiferencia". Aquest fet és un clar exemple de com afecta la violència domèstica en els fills, a Maria el va afectar tant que no sent res per part del seu pare, fins i tot, en la seva mort: "no se me cayó ni una lágrima de los ojos"- em va dir ella.

En acabar l'entrevista vam estar un rato més parlant i jugant amb el seu fill, i li vaig preguntar com l'havia afectat tot això actualment, i ella em va dir que l'havia fet més forta. Té molt de mèrit per mi que una persona que hagi sofert tant segueixi de peu i estigui lluitant i tirant endavant.

2. No dubtis en trencar el silenci, ningú ho pot fer sense tu, díptic de prevenció i actuació.

2.1. Introducció

Els fets de violència domèstica mai han silenciar. És molt important denunciar des d'un primer moment per poder garantir major protecció a les víctimes. Totes les dones víctimes de violència han de tenir accés a la informació sobre els mitjans que la comunitat posa al seu abast per atendre-la en qualsevol situació: atenció, emergència, suport i recuperació. És molt important que coneguin els mitjans o recursos de què disposen per rebre l'ajuda que necessiten per sortir de d'aquesta situació.

Conèixer què el que s'ha de fer i quins drets tens és fonamental. Aquesta informació ha de ser donada per especialistes i ha de tenir el suport apropiat perquè s'entengui per qualsevol dona: dones amb discapacitat, immigrants, pertanyents a una minoria, en risc d'exclusió social i/o dones amb dificultats especials. En definitiva: la informació que es proporioni ha de ser comprensible per la víctima amb la finalitat que pugui utilitzar-la.

2.2. Motivació

La motivació per a dissenyar aquest díptic va ser per a elaborar una guia d'actuació per a aquelles persones que presenten aquesta problemàtica a casa seva i no saben com actuar i com buscar ajuda, donant adreces sobre els centres, organitzacions, associacions, en definitiva; oficines, que hi ha al nostre poble, Ulldecona, que estiguin disposades a obrir les portes sense perjudicis a aquestes persones i motivar-los a començar una vida nova, i sobretot, mai perdre l'esperança.

2.3. Objectius

L'objectiu principal d'aquesta pràctica és informar a la víctima que com pot actuar davant de qualsevol violència, saber amb qui posar-se en contacte, amb qui parlar... en definitiva, una petita guia que li podria ajudar a fer un gran pas.

No només serveix per a la víctima, sinó també pels veïns del poble, ja que també poden denunciar algun fet que coneguin.

2.4. Plantilla del díptic

Aquest díptic va ser elaborat amb Microsoft Word 2007, no ha set molt complicar dissenyar-lo gràcies a la facilitació de les eines d'aquest Word.

L'única dificultat que se'm va presentar va ser alhora d'imprimir-lo, ja que hem sortia distorsionat, però vaig saber arreglar-lo i ordenar el contingut sense cap problema.

emergències 112

Adreces [43550, Ulldecona, Tarragona]:

Polícia Local: Ctra. Sénia, 5/N, TÈX: 977573172, FAX: 977720207.
També a la planta de baix de l'Ajuntament.

Serveis Socials: Plaça Espanya, 8, TÈX: 977 72 15 67.

CAP: C. Montserrat Roig, 2-4, TÈX: 977 72 13 22, FAX: 977 57 32 98.

No dubtis en trencar el silenci, ningú ho pot fer per tu.

No permetis que la violència afecti la teva família!

Amb la col·laboració de:

DIGUES PROU!
A LA VIOLÈNCIA EN LA LLAR

KHADIJA OUBIH
CONTRA LA VIOLÈNCIA DOMÈSTICA

Com detectar que estàs sent víctima de violència domèstica?

Què fer? Com actuar davant aquesta situació?

Fots estar sofrint maltractament si ...

- Et ridiculitza, et fa sentir inferior, maldestre o inútil.
- T'aïlla, t'impedeix relacionar-te amb els familiars o les amigues, es posa gelós o provoca una baralla.
- T'amenaça, humilia, crida o insulta en privat o en públic.
- Et fa sentir culpable, tu tens culpa de tot.
- Amenaça de fer-te mal a tu i als teus fills, fins i tot als teus familiars.
- Et fa por la seva mirada o els seus gestos.
- Et controla els diners, la forma de vestir, revisa el teu telèfon mòbil i les xarxes socials.
- T'ha agredit alguna vegada físicament.
- T'ha forçat a mantenir relacions sexuals en contra de la teva voluntat.

Estem amb tu!

- Truca al 016:** telèfon gratuït d'informació i assessorament jurídic, les 24h del dia i en 51 idiomes.
- Confia en el teu personal sanitari (CAP), o bé als serveis socials i demana'ls ajuda.**
- Si ets menor d'edat i a casa teva hi ha violència, pots comptar amb el teu centre educatiu.**
- Descarrega la APP "Libres", amb informació útil per saber-ne més.**

RECORDA

Una relació saludable és aquella basada en els principis de confiança i respecte mutu.

2.5. Valoració

A simple vista, sembla molt fàcil demanar ajuda per a sortir d'aquesta situació. Però tot i així moltes dones avui dia són maltractades i humiliades pels seus homes. Llavors, perquè no el denuncien?

Quan la gent escolta notícies de maltractament, o situacions de violència, es fa preguntes del tipus; però si aquestes víctimes estan en situacions d'aquest tipus, per què no se'n van? Per què sempre amaguen aquestes situacions?, etc. La resposta a aquestes preguntes és complexa, i a vegades hi intervenen altres factors que provoquen el silenci de les víctimes.

A vegades la víctima no és conscient del què està passant, i tapa els fets violents amb excuses com "actua d'aquesta manera perquè no està bé, té molts problemes a la feina, no ho diu en serio", o no es creu les seves pròpies percepcions, idees o pensaments; "estic exagerant, no ha sigut del tot així, només ha sigut una broma, no em facis cas, no és per tant". A vegades la víctima també tendeix a culpar-se a ella mateixa: "Si no fos tan maldestre no s'enfadaria, sóc jo la que el fa enfadar (al maltractador)". I d'aquesta manera la víctima no s'adona que està en una situació de maltractament, perquè pensa que tot ho provoca ella, que tot és per culpa d'ella.

Altres vegades les pors i les carències de la víctima també fan que la relació no s'acabi. El fet d'infravalorar-se, pensar que cada cop té menys valor fa que la seva autoestima es vagi autoeliminant, de manera que pensa que no hi haurà cap altre que l'estimi o que la vulgui perquè ningú voldria a algú que no és capaç de valorar-se a ella mateixa. Això provoca la dependència i la permanència en aquest tipus de relacions.

Una altra de les raons perquè no se'n van del seu costat és perquè tendeixen a treure-li importància als fets i successos violents que passen. "En realitat és una persona encantadora, jo sé que m'estima, però té un caràcter fort". A més a més, això sumat amb les mostres d'amor intermitents, fa que la víctima se senti desconcertada i que no perdi l'esperança per la relació, ni perquè el maltractador posi fi a l'abús. Quan la víctima ja té tot l'amor del maltractador, ell torna a rebutjar-la i la víctima sent una gran ansietat per tornar a recuperar-lo en el seu mode més afectuós i amorós. Els petits moments de connexió fan que la víctima recuperi l'esperança i quan el nou rebuig i maltractament apareix, la decepció i el dolor són molt intensos.

Moltes vegades, la víctima, en veure que la persona que en principi l'estima la colpeja i li fa mal, la destrueix per dins i això fa que senti vergonya a l'hora d'explicar la seva situació a tercers i això provoca que mai ho expliqui a ningú, que s'ho mengi ella com un problema individual i intern. I aquesta és una de

les raons més comunes que també provoquen que la víctima no talli la relació.

"El abuso contra mujeres es raramente discutido. Ocurre en secreto y debido a que la mujer normalmente vive con el hombre maltratador, raramente alguien fuera del ámbito del hogar sabe de la situación de violencia que está sufriendo la víctima. La mayoría de la gente no parece darse cuenta de la cantidad de personas que están siendo privadas de sus derechos básicos" (Horley, 1988,1).

Per tant, podem observar que les víctimes d'aquesta problemàtica necessiten refugi, protecció, i necessiten espais de recuperació com a dones i com a mares, ja que sovint les dones víctimes de violència familiar i de gènere que fan el pas de separar-se dels seus agressors i assumeixen la cura i protecció dels seus fills i filles a càrrec, esdevenen famílies monoparentals encara més vulnerables i amb més risc d'exclusió social. Han de superar el problema de la violència i han d'afrontar la cura dels seus fills i filles. Una descendència que ha patit la violència directament, encara que no hagin estat agredits físicament o psicològicament de forma directa, ja que han viscut en un context de terror i d'agressions que els afecta per al seu normal desenvolupament i els posa en situació de risc. Paral·lelament observem que moltes de les intervencions adreçades a aquestes dones se centren en la recuperació de la persona com a dona des del punt de vista físic, psicològic i emocional, i es deixa en un segon pla la recuperació de la mare i el vincle amb els seus fills i filles.

Però abans, perquè això es pugui dur a terme, sobretot, necessiten ser ajudada a sortir d'aquesta situació, i la millor forma de fer-ho és informant-la dels seus drets com a persona i ajudar-la a buscar una solució a la situació que es troba.

La televisió, els mitjans de comunicació, els anuncis i les publicitats, entre d'altres, són els mitjans pels quals s'adverteix de la víctima de la gravetat que és sofrir violència domèstica a casa, i així l'animen a denunciar el maltractament de l'agressor. En aquesta pràctica he optat per un díptic, ja que crec que és el mitjà més discret de fer arribar la informació necessària a la víctima per a què pugui prendre una decisió. Una de les parts més important del díptic és la detecció de la violència, on exposo diferents situacions a les quals l'agressor sotmet a la víctima, d'aquesta manera la víctima es pot adonar de què sofreix un problema greu i que ha d'acudir a demanar ajuda. Aquesta part, la considero important ja que moltes dones no són coincidents de que estan sofrint violència domèstica, perquè sempre acudeixen a la manera més ràpida de resoldre les coses, que és acceptar-ho i assumir-ho, i això no pot ser així. Les víctimes de violència domèstica han d'estar ben informats d'aquesta problemàtica i les ajudes que té a l'abast. Cal destacar que el díptic va ser dissenyat amb un vocabulari senzill per tal de ser comprensible per a qualsevol víctima.

3. Mites i realitats, enquesta qualitativa als alumnes de batxillerat

3.1. Introducció

Tal com ja s'ha vist, els mites prenen elements de la realitat per tal que allò que ens expliquen pugui tenir sentit, alhora que involucren elements que formen part de les nostres vides i, per tant, no posem en qüestió. N'és un exemple la diferència en com es transmeten els mites en funció de la pertinença cultural del públic de destinació, ja que els mandats de la pròpia cultura incideixen directament en el pensar, sentir i actuar de qui en forma part. L'arrelament d'alguns mites, el seu caràcter universalitzador i la repetició d'aquests en els àmbits de més influència com el de la salut, la comunicació, el jurídic i d'altres, els dóna certesa i en dificulta el qüestionament.

En el nostre context cultural, els mites que encara perviuen en relació amb la conducta i les actituds violentes que tenen els homes en les relacions de parella es vinculen amb idees com: "l'alcohol i/o el consum de drogues els impedeix controlar els impulsos", "estan malalts", "l'agressivitat natural en els homes és fruit de la testosterona", "han crescut en una família desestructurada", "pertanyen a altres cultures", "els efectes de la crisi", entre d'altres.

També es mantenen mites en relació amb les dones que pateixen la violència com, per exemple: "provoquen la violència", "a moltes dones els agrada ser dominades", "falsegen els testimonis per treure millor partit en la separació", "no són bones mares", "ho accepten per la seva cultura", "són dones d'altres generacions" o "no es deixen ajudar".

Actualment, un dels que té més incidència és el mite de la igualtat. Entre la majoria d'adolescents està molt present, atès que hem crescut en un context de drets civils i pensem que aquesta igualtat ens pot protegir de l'abús.

En la realitat nois i noies mantenen pràctiques de relació interpersonals i socials que contradiuen aquesta percepció. Es pot observar com en l'àmbit formal l'equitat es va assolint i la seva mancança és fàcil d'identificar (diferències salarials i accés a drets), en canvi, en les esferes informals aquesta mancança pot estar més difosa, fins i tot soterrada en la relació afectiva. Les pròpies creences sobre com han de ser les relacions, les regles no escrites però sí inscrites en els rols i els mandats de gènere, tal com ja hem vist, fan que moltes de les situacions abusives tinguin diferents interpretacions que no s'associen amb l'abús.

En la violència domèstica els mites tenen una important funció social: minimitzar l'abast del problema, estigmatitzar les víctimes i desculpabilitzar l'agressor poden ser-ne algunes. Faciliten la impunitat social de la violència familiar i la invisibilització dels factors socioculturals que possibiliten la comprensió global i complexa de la multicausalitat del fenomen. És especialment significatiu el silenci sobre factors com la construcció del gènere o els continguts desiguals en la socialització femenina o masculina.

En aquesta enquesta poc significativa pels pocs participants (10) es proporciona alguns mites sobre la violència per a que els alumnes puguin reflexionar sobre les creences i els mites que hi ha en la nostra societat que justifiquen la tolerància i, fins i tot, l'acceptació de la violència.

3.2. Motivació

La motivació per a realitzar aquesta pràctica és presentar als alumnes de batxillerat els mites que hi ha sobre la violència domèstica i donar-los a conèixer que hi ha creences que s'han inventat aquests mites per tal de justificar aquest comportament violent per part d'un membre d'una família dins de la seva pròpia casa. Proporcionar una enquesta amb alguns mites sobre la violència amb la que els alumnes puguin reflexionar sobre les creences i els mites que hi ha en la nostra societat que justifiquen la tolerància i, fins i tot, l'acceptació de la violència.

3.3. Objectius

- Identificar el coneixement dels mites per part de l'alumnat, desemmascarant aquests mites.
- Recollir el parer d'aquests estudiants al voltant dels mites que he presentat a través de l'enquesta.
- Assabentar-me del grau de sensibilitat que tenen aquests joves de batxillerat.

3.4. Transcripció de les enquestes

No em va ser molt difícil repartir les enquestes als alumnes de batxillerat, ja que estem en el mateix institut.

De manera que les enquestes van ser repartides a l'institut el divendres 18 de desembre del 2015, i a l'hora seguen van ser recollides.

Nota: Les enquestes les vaig repartir a alguns alumnes de batxillerat, ja que són més conscients d'aquesta

problemàtica i per tant, podrien respondre amb més comoditat les preguntes.

3.5. Plantilla de l'enquesta qualitativa

Sexe:

EL MALTRACTAMENT DINS LA LLAR, ÉS UN FET RAR I AÏLLAT.

Has sentit a parlar sobre el maltractament a les dones? On? Creus que és un fet rar i aïllat?

LA VIOLÈNCIA DOMÈSTICA ES DÓNA PRINCIPALMENT EN FAMÍLIES D'INGRESSOS BAIXOS.

Creus que aquesta afirmació és certa? O bé el maltractament es dóna en qualsevol classe social? Per què?

NO HI HA MANERA DE TRENCAR AMB LA VIOLÈNCIA DOMÈSTICA, NO TÉ SOLUCIÓ.

Estàs d'acord amb aquest mite? Per què?

EL MALTRACTAMENT FÍSIC ÉS MÉS GREU QUE EL MALTRACTAMENT PSICOLÒGIC .

Què és per tu un maltractament? Creus que hi ha uns maltractaments més greus que altres?

HOMES ADDICTES A LES DROGUES COM L'ALCOHOL, DESOCUPATS, AMB ESTRÉS A LA FEINA... SÓN VIOLENTS COM A CONSEQÜÈNCIA DE LA SEVA SITUACIÓ PERSONAL.

Creus que tots els homes addictes, desocupats o amb alguna situació similar, maltracten? Per què?

LA VIOLÈNCIA A LA LLAR ÉS UN ASSUMPT DE FAMÍLIA I NO HA DE SORTIR FORA.

Creus que s'ha de denunciar quan hi ha violència dins de casa? Per què?

EN EL CAS DE TENIR FILLS, ÉS MILLOR AGUANTAR.

Poden ser els fills/es una excusa per aguantar la violència? Per què?

ELS HOMES SÓN DE NATURALESA VIOLENTA.

Totes les persones, a vegades, sentim ràbia i frustració. T'has sentit així alguna vegada? Has agredit a alguna persona pel fet de sentir-te així?

ELS AGRESSORS MALTRACTEN PERQUÈ PERDEN EL CONTROL, ÉS UN MALALT.

Creus que tota la gent que perd el control maltracta? Raona la teva resposta.

ELS HOMES MALTRACTADORS HO SÓN COM A CONSEQÜÈNCIA DELS MALTRACTAMENTS QUE HAN SOFERT DURANT LA INFÀNCIA.

Què penses d'aquest mite? Hi estàs d'acord? Tan important és la infància?

ALTRES APORTACIONS SOBRE EL TEMA

Gràcies per la teva col·laboració

3.6. Valoració

Podem considerar que els mites sobre la violència són un conjunt de creences estereotipades existents en l'imaginari social amb què s'explica d'una forma una mica simple i esbiaixada, l'origen i característiques d'aquest tipus de violència.

Aquests imaginaris socials incrementen la tolerància social cap a aquesta, ja que confonen realitats i mostren una visió senzilla del que en veritat és molt més complex. Per això, es considera fonamental que siguin desterrats i que se sàpiga quina és la veritable realitat de la mateixa. En aquest sentit, les víctimes de la violència a més de suportar la violència com a tal també són víctimes dels mites socials que la sustenten i que fan que les maltractades no arribin ni tan sols a ser conscients del maltractament que pateixen, que se sentin incapaços de demanar ajuda, que creguin que seran cregudes o que vegin encara més dificultats per intentar buscar solució a la seva situació i sortir de l'entorn violent en què es veuen atrapades.

En relació a les enquestes qualitatives que vaig entregar als alumnes de 1r de batxillerat de l'Institut Manuel Sales i Ferré (dos homes i vuit alumnes elegits a l'atzar) el resultat van ser els següents:

Qüestió 1:

- Tots els deu alumnes que han participat en l'enquesta, han sentit a parlar del maltractament envers les dones, cosa que és molt evident degut als mitjans de comunicació com l'Internet i la televisió, alguns també diuen haver-ho parlat a classe i en algunes xerrades que s'han dut a terme en l'institut. Quatre dels alumnes opina que aquest fet és rar i aïllat, ja que quan algú sofreix aquest tipus de maltractament sol callar-se per por, altres ho justifiquen dient que a Espanya no sol donar-se, tot i que, com diu un d'aquests quatre, cada cop es donen més casos. Mentrestant, els altres sis alumnes que opinen que no és un fet rar ho justifiquen dient que en la societat en la qual vivim cada vegada hi ha més casos i és més freqüent sentir sobre aquests tipus de maltractament.

Així doncs, d'acord amb el mite "EL MALTRACTAMENT DINS LA LLAR, ÉS UN FET RAR I AÏLLAT" podem dir que més de la meitat dels deu alumnes de batxillerat són conscients de que la violència dins la llar no és un fet estrany, mentre que uns altres opinen que si és rar tot i que, cal destacar que són conscients de què cada vegada hi ha més casos. Aquest mite és fals, ja que cada 15 segons una dona és maltractada en el món. El maltractament és la major causa de lesions a les dones, per sobre els accidents de tràfic, assalts ...etc. El 50% de les llars pateix alguna forma de violència.

Qüestió 2:

- Respecta aquest mite: "LA VIOLÈNCIA DOMÈSTICA ES DÓNA PRINCIPALMENT EN FAMÍLIES D'INGRESSOS BAIXOS" els alumnes s'han manifestat en contra, excepte una que justifica estar d'acord amb el mite pel fet que habitualment la gent amb més ingressos sol ser més intel·ligent i cuidadors amb la resta. Els altres alumnes justifiquen la seva resposta en contra del mite explicant que la violència domèstica es pot donar en qualsevol família de qualsevol classe social, independentment dels seus ingressos. I és així, ja que aquest mite és fals, la violència familiar és un fenomen psicosocial greu i complex que està present en totes les edats, grups socials, cultures i països. Algunes mostres clares del que dic ho trobem en els famosos, per exemple, de Hollywood, constatat en algunes de les biogràfiques. Podem considerar-la com la manifestació violenta més estesa en el món i la que presenta més varietat de conseqüències que sempre són molt difícils d'abordar. La violència contra les dones, junt amb les dels infants i persones grans, són les formes de violència més freqüents en el nostre planeta.

Qüestió 3:

- Aquesta pregunta està relacionada amb el mite: "NO HI HA MANERA DE TRENCAR AMB LA VIOLÈNCIA DOMÈSTICA, NO TÉ SOLUCIÓ". Quatre dels deu alumnes han contestat que estan d'acord amb aquest mite i cada un ha donat la seva justificació, dient que és molt poc probable que s'eviti la violència domèstica en totes les cases, i que en tot cas es podria reduir però no eradicar. Mentrestant, els altres alumnes que estan en contra d'aquest mite, en proposen diferents mesures com ara augmentar la vigilància, establir una educació d'igualtat, confiar en els que ens ofereixen ajuda, i sobretot amb més coneixement sobre aquesta problemàtica. I és cert, aquest mite és fals, ja que hi ha moltes dones que han sortit de relacions de violència però que el que succeeix és que els mitjans de comunicació només informen sobre les dones que han mort a causa de la violència.

Qüestió 4:

- Aquest mite és el següent: "EL MALTRACTAMENT FÍSIC ÉS MÉS GREU QUE EL MALTRACTAMENT PSICOLÒGIC", en relació a aquest mite la majoria dels alumnes opinen que tot maltractament és dolent, ja sigui verbal com físic i que tots són greus. Els diferents tipus de maltractaments tenen unes conseqüències similars. S'ha de tenir clar que és difícil que es doni només un sol tipus de maltractament. Normalment van associats i sempre que hi ha maltractaments físics n'hi ha també de psicològics.

Qüestió 5:

- El mite relacionat amb aquesta pregunta era el següent: HOMES ADDICTES A LES DROGUES COM L'ALCOHOL, DESOCUPATS, AMB ESTRÉS A LA FEINA... SÓN VIOLENTS COM A CONSEQÜÈNCIA DE LA SEVA SITUACIÓ PERSONAL". Els alumnes de batxillerat, els deu que han contestat l'enquesta opinen que aquest mite és fals, ja que no és necessari en una situació així per a ser un maltractador, no serveix com a argument. És evident, ja que no totes les persones que es troben en situació d'atur, alcohòliques i estressades són violentes. L'alcohol i les drogues si que són factors de risc, ja que redueixen els llindars d'inhibició, mentrestant els problemes en l'àmbit laboral són factors tenen una menor incidència en provocar violència. Molts maltractadors no abusen de cap substància, ni són persones aturades. Els factors de risc més importants serien les creences interioritzades i els trets de caràcter del maltractador.

Qüestió 6:

- El mite és: LA VIOLÈNCIA A LA LLAR ÉS UN ASSUMPTE DE FAMÍLIA I NO HA DE SORTIR FORA". Tots els deu alumnes de batxillerat expliquen que una situació així s'ha de denunciar, ja que no és un fet que s'hagi d'amagar. I és així, ja que cap acte que fereixi a les dones físicament i/o psicològicament no pot ser considerat com privat, a resoldre, exclusivament, dins de la família. Fins i tot, les persones que coneixen una situació de violència de gènere l'han de denunciar.

Qüestió 7:

- Mite: "EN EL CAS DE TENIR FILLS, ÉS MILLOR AGUANTAR". Set de les persones que han respòs les entrevistes conforme estaven en contra d'aquest mite, i que el fet de tenir fills no és una excusa per aguantar la violència. I clarament, no ho és. Si la dona és agredida, els nens i les nenes presenciaran la humiliació de les seves mares, convertint-se, en testimonis, i, en molts casos, en víctimes directes; produint-se trastorns de conducta, de salut i aprenentatge (transmissió intergeneracional del maltractament).

Qüestió 8:

- El mite és: "ELS HOMES SÓN DE NATURALESA VIOLENTA". Els alumnes de batxillerat que han contestat l'enquesta justifiquen que aquesta afirmació és falsa i que ells també han sentit ràbia i frustració algun cop, però que mai han agredit a alguna persona pel fet de sentir-se així, hi ha altres formes de solucionar les coses, diuen alguns.

En relació al mite, és molt freqüent que els homes que maltracten a les seves parelles no siguin violents amb altres persones. Fins i tot és freqüent que en la resta de les seves relacions socials siguin amables i respectuosos. Per tant, la qüestió no és que no puguin controlar la seva ira, sinó que decideixen descarregar-la agredint persones sobre les quals se senten amb dret a actuar així. Totes les

persones, en certs moments, sentim ràbia i frustració en les nostres relacions amb els/les altres, tanmateix els nostres valors i el respecte envers els altres ens condueixen a canalitzar i descarregar aquest malestar sense agredir.

Qüestió 9:

- Mite: "ELS AGRESSORS MALTRACTEN PERQUÈ PERDEN EL CONTROL, SÓN UNS MALALTS". Els deu alumnes opinen que no tota la gent que perd el control maltracta, ja que cadascú manifesta aquesta pèrdua de control de diferent manera, i l'agressió no sempre és la conseqüència d'aquest fet, tot i que una persona ha donat arguments diferents explicant que algunes persones poden agredir a la seva parella per pèrdua de control, ja que no controlen els seus pensaments i actituds.

La majoria de les vegades, les agressions no són conseqüència d'una explosió d'ira incontrolable, sinó que són actes premeditats que busquen descarregar la tensió i sentir-se poderosos dominant l'altra persona. A més, les agressions no solen ser aïllades, sinó fets repetits i freqüents.

Qüestió 10:

- "ELS HOMES MALTRACTADORS HO SÓN COM A CONSEQÜÈNCIA DELS MALTRACTAMENTS QUE HAN SOFERT DURANT LA INFÀNCIA" és el mite d'aquesta qüestió. En relació a la pregunta sobre la falsedat o la certesa del mite, hi ha hagut alumnes que estaven d'acord, altres que per una part si però per una altra part no, i altres que directament no estaven d'acord. Però tots coincideixen en el fet que la infància és una etapa clau pel comportament de qualsevol persona.

Tot i la petita contradicció de les diferents opinions dels alumnes, no tots els maltractadors han viscut situacions de maltractament a la seva infantesa, encara que hem d'afirmar que el maltractament és un comportament après de les experiències viscudes al llarg de la vida i dels missatges socials existents. El nen que s'ha socialitzat en una família on es produeixen situacions de violència, acaba interioritzant que aquesta és la forma natural de relacionar-se entre un home i una dona. I quan a l'edat adulta tenen una relació de parella, reproduïx els patrons apresos de manera automàtica (transmissió intergeneracional del maltractament) però cal matisar que no sempre es dona aquesta relació de causa i efecte, ja que existeixen els factors de resiliència.

En aquesta practica que he dut a terme he pogut assolir el meu objectiu. He pogut concloure que els alumnes de Batxillerat de l'Institut Manuel Sales i Ferré són conscient del que significa maltractament dins la llar, i han pogut expressar les seves opinions lliurement. Personalment, opino que és important conscienciar els joves dels nostres dies i fer-los veure que la violència en totes les seves manifestacions és un atemptat contra els drets humans i en cap cas hem de permetre-la.

Tot i així, crec que estaria bé que per part de l'Institut es realitzessin xerrades i activitats als alumnes més petits per tal de proporcionar informació suficient, per a que puguin ser conscients del que significa el fet d'haver violència en la família i els seus efectes devastadors, i a l'hora proporcionar material, com per exemple, tríptics o petites cartolines per a saber com actuar en casa de que a casa seva es produeixi aquesta problemàtica tan massiva, ajudant-los a donar aquest pas tant important.

Cal que la joventut de la nostra societat prengui consciència d'aquesta incongruència i de les conseqüències devastadores que té sobre la salut mental i la qualitat de vida de les relacions de parella. Els/les joves han de saber i aprendre que les parelles poden tenir diferències i dificultats, que és normal i fins i tot saludable que discuteixin per gestionar els seus conflictes, però que en cap cas és normal l'agressió, ni física, ni sexual, ni psicològica. Que el respecte i la valoració mútua és un prerrequisit per a l'amor, sent el primer el exigible en tota relació humana i el segon desitjable.

The background of the slide is a repeating damask pattern in a light purple color on a darker purple background. The pattern consists of stylized floral and foliate motifs arranged in a grid. In the center of the slide, there is a white rectangular box with a dashed border. Inside this box, the word "Conclusió" is written in a large, blue, serif font. Below it, the text "(conclusions generals del treball)" is written in a smaller, blue, sans-serif font, separated from the word above by a thin horizontal line.

Conclusió

(conclusions generals del treball)

1. Conclusió del treball

Una vegada finalitzat el meu treball de recerca puc arribar a la conclusió que el maltractament és un problema gravíssim, enorme, una plaga que tenim en la nostra societat.

Es pot afirmar que gràcies a la paraula, l'espècie humana és una de les espècies que té més poder en el món dels éssers vius, per tant, hauria de ser qui té les majors possibilitats de respectar la naturalesa, la vida i els drets humans. Però malauradament són nombrosos els exemples que ens mostren en forma dramàtica, com els éssers humans no aprofiten aquesta capacitat, ja que actuen d'una manera destructiva sobre els més indefensos

Aquest problema s'ha d'arreglar d'alguna manera, tot i que això ens portarà temps. Penso que una de les maneres que ens ajudaran a pal·liar aquest problema és l'educació, a l'escola, a casa...

1.1. Resposta a les preguntes i/o hipòtesis

Com conclusió a la realització d'aquest treball de recerca cal valorar si s'han aconseguit els objectius fixats, a la qual cosa, la resposta és afirmativa: havent desenvolupat la part teòrica i analitzat els resultats de la part pràctica del treball, cal valorar les hipòtesis donar una resposta a cada una, de manera que:

- Com a resposta a la primera hipòtesi cal remarcar que la infància una etapa de la vida clau per a què una persona, sigui o no en un futur un/a maltractador/a, i el fet d'haver viscut una mala experiència, com per exemple que en la seva família també hi hagués violència, afecta en la forma d'aprenentatge, ja que s'adapta a aquesta violència entronitzant-la. En altres paraules podem dir que el maltractament és un comportament après de les experiències viscudes al llarg de la vida i dels missatges socials existents, de manera que el nen que s'ha socialitzat en una família on es produeixen situacions de violència, acaba interioritzant-la que aquesta és la forma natural de relacionar-se entre un home i una dona. I quan a l'edat adulta tenen una relació de parella, reproduïx els patrons apresos de manera automàtica (això s'anomena transmissió intergeneracional del maltractament) però cal matisar que no sempre es dona aquesta relació de causa i efecte, ja que existeixen els factors de resiliència.

En l'enquesta que es va repartir a alguns alumnes de batxillerat, tots els alumnes estaven d'acord que la infància és una de les etapes clau per a què una persona pugui ser un agressor en el futur, ja que, majoritàriament, part dels agressors provenen d'una família en la qual també hi havia violència, però com he dit anteriorment, no tothom, com per exemple Maria, l'entrevistada,

també va créixer en una llar amb violència domèstica (juntament amb el seu germà) però tot i així, en l'actualitat no són persones maltractadores, sinó el contrari.

- La segona hipòtesi era sobre la ideologia i les creences sobre la violència domèstica, hi ha molts mites comuns sobre la violència domèstica que perpetuen una visió distorsionada de la seva naturalesa i les causes. Amb el triomf simbòlic de les teories polítiques democràtiques i amb el desenvolupament de les idees feministes sobre la igualtat de drets entre homes i dones, desapareix el patriarcat com a sistema bàsic d'organització del poder social. No obstant això, les mentalitats no canvien al mateix ritme que es produeixen els canvis polítics, i les idees i creences del codi patriarcal es mantenen en bona part dels ciutadans que, encara que viuen en societats democràtiques en les quals políticament s'ha declarat la igualtat de drets entre els dos gèneres, han estat socialitzats en formes tradicionals i desiguals d'entendre les relacions entre els homes i les dones. Encara que aquestes creences hagin perdut la seva legitimitat amb la instauració de la democràcia, encara les mentalitats segueixen sent patriarcal.

A la pregunta: si la societat està realment conscienciada envers el maltractament, val a dir que, efectivament la societat denúncia conscientment el que és el maltractament, quan és testimoni de situacions extremes, com per exemple que una persona agredeixi física o verbalment a una altra. En aquestes situacions de maltractament extrem la gent sap detectar-lo amb facilitat. En situacions de maltractament de valoració més subtil, la postura de la societat no es mostra tan clarament definida. Addicionalment, es pot concloure que el maltractament físic és més perceptible que el psicològic, i així ho han demostrat els enquestats a l'hora de respondre.

- La tercera hipòtesi, l'he investigat recercant que feien les institucions i les oficines que hi ha Ulldecona davant d'un cas de violència domèstica, i arribo a la conclusió que el nostre poble està preparat per a actuar en qualsevol moment amb un cas d'aquest tipus. Tots els cossos el primer que fan és atendre a la víctima i transmetre-li confiança, els serveis socials són uns experts en aquesta matèria, quan se'ls hi presenta una víctima de violència parlen en ella i li ofereixen ajuda, depenent del que la víctima prefereix: els propis serveis socials poden realitzar la tramitació de la denúncia.

Les víctimes de violència disposen de recursos suficient per a poder demanar ajuda, però tot i així part de les víctimes no s'animen a denunciar.

1.2. Què he après?

La violència en l'àmbit familiar són actes abusius de poder o omissió intencional, dirigits a dominar, sotmetre, controlar o agredir de manera física, verbal, psicològica, patrimonial, econòmica i sexual a la víctima, dins o fora del domicili familiar, exercida per persones que tinguin o hagin tingut relació de parentiu, concubinat o que mantinguin o hagin mantingut una relació de fet amb la víctima.

Els problemes familiars sempre s'havien tractat com a assumptes privats, i es pensava que havien de ser resolts únicament per les persones involucrades. No obstant això, amb el pas del temps s'han construït mecanismes de defensa en l'enfortiment de la seguretat i integritat dels drets humans de les dones dins de l'espai familiar.

No per negar la violència familiar o no reconèixer-la deixarà d'existir. No es tracta d'aprendre a viure amb ella, sinó a percebre-la com un fenomen controlable i transformable que transcendeix les ciències, per poder ser abordada per diferents actors socials de la comunitat. Les generacions futures tenen dret a crear un món de pau, sense violència el que pot ser traduït en salut, benestar i qualitat de vida. Contribuir al coneixement del tema, investigar aquesta problemàtica, conèixer els tipus en què es presenta la violència, identificar els subjectes que la viuen i la pateixen, permet no només aproximar-se a la seva comprensió, sinó també a reconèixer la seva existència, contribuir al coneixement del tema i a la formulació d'estratègies d'intervenció encaminades a la promoció i prevenció de la salut de tot ésser humà, ja sigui home, com dona.

Els nens que avui són maltractats, quan siguin adults es tornaran problemàtics. Si un nen és víctima de violència en la seva infància, és molt probable que quan sigui adult repeteixi aquests actes agressius, o en cas contrari es convertirà en adult reprimat i solitari. Cal tenir en compte que ells són els que el dia de demà estaran a càrrec d'una família; si no busquem una solució a aquesta problemàtica és molt segur que es convertiran en agressors, per aquesta raó hi haurà més nois que patiran i d'aquesta manera, mai s'acabés aquesta cadena tan espantosa. Una forma d'arreglar això és mitjançant l'educació en tots els àmbits, des de casa fins a les escoles.

Pel que fa al maltractament contra la dona, considero que haurien d'existir més centres d'atenció i informació, perquè les dones se sentin protegides. Tots els integrants de la societat ens hem de comprometre més, perquè les dones víctimes de violència, sentin seguretat i s'animin a realitzar les denúncies. Estaria bo que ajudem els altres, a solucionar els seus problemes; no siguem egoistes, no pensem únicament en nosaltres, fem-ho com un acte d'humanitat i solidaritat. D'aquesta manera, el consell que s'ha de donar a les dones que pateixen aquest tipus de maltractament, ja sigui físic, com

psíquic, és que ho denunciïn, que assessorin i busquin la manera d'alliberar-se. Ningú mereix viure sota cap pressió, per això hem de lluitar perquè dia a dia, les autoritats que els competeix, escoltin més els crits de súplica, que moltes vegades acaba amb moltes vides a les quals no se'ls presten la deguda importància.

Cal reconèixer que abans era un tema tabú, que es mantenia portes endins, i moltes vegades les dones consideraven que els pegaven perquè el "mereixien", ara, a passos molt lents això va canviant, però, lluny estem d'arribar a una igualtat en tots els casos.

Font: ¡NO MÁS VIOLENCIA DOMÉSTICA!,
okspanishnews.com

La realització d'aquest treball, m'ha servit molt, especialment com a dona; les dones són les que el dia de demà formarem una família i serem mares. Les dones tenim molts drets que protegeixen la nostra dignitat humana i la nostra integritat física, així com el que fem a les nostres llars, treballs i activitats de qualsevol tipus en tots els entorns que ens desenvolupem. A continuació es presenten alguns dels nostres drets:

- I. Igualtat
- II. Dret a l'educació
- III. Dret a la salut
- IV. Drets sexuals i reproductius
- V. Dret a una vida lliure de violència
- VI. Dret al treball
- VII. Dret a la participació política
- VIII. Dret a un medi ambient sa
- IX. Dret a la informació, a la llibertat d'expressió i d'opinió
- X. A la llibertat de pensament, de consciència i de religió

XI. A la llibertat de moviment o de lliure trànsit

XII. A la justícia.

1.3. Què m'ha agradat més/menys?

La part que més m'ha agradat d'aquest treball és l'entrevista, és una nova experiència que he pogut viure, ja que mai abans havia fet una entrevista a alguna persona, i menys sobre un tema com el de la violència domèstica, valoro molt la valentia d'aquella dona i el fet de què m'hagués obert el seu cor i acceptat parlar en mi sobre un tema tan personal.

L'únic que m'ha presenta molta dificultat, i per tant no m'ha agradat, és a l'hora de confeccionar el Word del treball, ja que vaig tenir dificultats a l'hora d'imprimir el díptic.

1.4. Si tornés a començar...

Si tornés a començar aquest treball, l'hauria fet amb molt de temps d'antelació, ja que el temps m'ha pressionat molt. Una altra cosa que milloraria seria la part pràctica, concretament en les enquestes qualitatives que hagués hagut d'haver-la repartit a més gent, perquè el fet que haguessin participat poques persones fa que els resultats siguin insignificants.

Per als pròxims treballs, aquests aspectes els tindré molt en compte.

1.5. Quines coses ens han quedat pendents?

Hi ha una pràctica que m'ha quedat pendent degut a la falta de temps. Aquesta pràctica es tractava de repartir unes quantes enquestes qualitatives a diferents famílies d' Ulldecona de diferents orígens i religions, amb la finalitat de comparar les diferències culturals que hi ha envers al fenomen de la violència domèstica.

Bibliografia

1. Fonts i bibliografia

Per a la realització d'aquest treball he utilitzat tot tipus de fonts : investigacions, documents i aportacions personals , que m'han ajudat a reunir les informacions i els arguments que configuren aquest treball.

- BOE: Boletín Oficial del Estado
- Informe sobre violencia doméstica del Consejo General del Poder Judicial
- "*Mujeres invisibles, abusos impunes*". Amnistía Internacional, 2003.
- Instituto Nacional de Estadísticas, Estadística de Violencia Doméstica y Violencia de Género
- *Ley Orgánica 1/2004, de 28 de diciembre*, de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género.
- *Ley 4/2003, de 25 de junio*, de modificación de la Ley 12/1998, de 22 de mayo, contra la Exclusión Social, por la que se reduce el requisito de edad mínima para acceder a la RB a los 23 años.
- Ciudad de Mujeres. <http://www.ciudaddemujeres.com>
- Institut Català de les Dones. <http://www.gencat.cat/icdona/>
- *La Violencia Doméstica. Una nueva visión de un viejo problema* Autora: A. Mullender
- Vara Horna A. *Mitos y verdades sobre la violencia familiar: hacia una delimitación teórica conceptual basada en evidencias*. Lima: ADM; 2006.
- AUDREY MULLENDER: *La violencia doméstica, una nueva visión de un viejo problema*. Paidós, 2000.
- *Pla de seguretat i atenció a les víctimes de violència masclista i domèstica* - Generalitat de catalunya gencat.cat
- Centro Reina Sofía para el Estudio de la Violencia: www.gva.es/violencia
- Sociedad Española de Psicología de la Violencia: www.sepv.org
- Instituto Español de Agresión y Familia: www.agresionyfamilia.com/
- International Society for Research on Agression-ISRA. www.israsociety.com/
- Minnesota Center Against Violence and Abuse. www.mincava.umn.edu

- Observatorio de la Infancia (Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales) :
www.mtas.es/inicioas/observatoriodeinfancia/index.html
- ISPCAN (International Society for Prevention of Child Abuse and Neglect) www.ispcan.org
- FAPMI (Federación de Asociaciones para la Prevención del Maltrato Infantil) www.fapmi.es/
- Organización Mundial De La Salud (OMS) Prevención Violencia contra la mujer
www.who.int/violence_injury_prevention/en
- Womens against Violence Europe www.wavenetwork.org www.nodo50.org/mujeresred
- Hombres por la igualdad www.hombresigualdad.com
- IMSERSO / PORTAL MAYORES www.imsersomayores.csic.es/salud/maltrato/
- *Acción Contra Los Malos Tratos A Las Personas Mayores* www.elderabuse.org.uk/
- Estudio multipaís de la OMS sobre salud de la mujer y violencia doméstica contra la mujer
http://www.who.int/gender/violence/who_multicountry_study/summary_report/summaryreportSpanishlow.pdf
- ONU Mujeres
<http://www.unwomen.org/es/news/in-focus/end-violence-against-women>
- Pla de seguretat i atenció a les víctimes de violència masclista i domèstica,
http://victimesviolencia.gencat.cat/ca/02_que_puc_fer_si_em_maltracta/
- Per les estadístiques:
http://victimesviolencia.gencat.cat/ca/01_dades_estadistiques_sobre_violencia_masclista_i_domestica/
- La veu dels partits polítics:
<http://www.20minutos.es/noticia/2624968/0/propuesta-ciudadanos-debate/sobre-violencia-genero/creado-polemica/>
<http://www.psoe.es/propuestas/acuerdo-social-politico-e-institucional-contra-la-violencia-de-genero/>
<http://www.latribunadeciudadreal.es/noticia/Z8BBE0EAD-E9B0B049-92710732BA6158FC/20151211/cs/aplicara/identica/agravante/toda/violencia/domestica>
- Les imatges són de les pàgines: http://es.123rf.com/imagenes-de-archivo/violencia_intrafamiliar.html
i <http://www.vivelohoy.com/noticias/8050243/poderosa-campana-contra-la-violencia-domestica-fotos>

The background of the entire page is a dense, repeating pattern of purple line art. It features various floral motifs, including roses, daisies, and smaller blossoms, intertwined with elegant, swirling vines and leaves. The pattern is consistent across the entire surface.

Annexos

Annex 1: L'entrevista a Maria

Annex 2: Les enquestes qualitatives als alumnes de batxillerat

